

primorski utrip

ČASOPIS ZA SLOVENSKO ISTRO IN ZAMEJSTVO

PIRAN-IZOLA-KOPER

FOTO COLOR LABORATORIJ

Quicklab

BERNARDIN

Obala 7, 6320 Portorož

Tel.: +386 05 674 08 80

Za prenos fotografije s CD, diskete, Smart Media, Compact Flash iz digitalnega fotoaparata na fotografski papir

E-mail: fotoquicklab@siol.net

www.geocities.com/quicklab_fotolaboratorij

Marec 2009 Leto 15 Številka 181 CENA 1 EUR IZHAJA 15. V MESECU /Poština plačana pri pošti 6320 Portorož/

Evro ni prinesel blaginje STRAN 4

Ministri ne najdejo službe? STRAN 5

Hitra cesta do poletja, predor čez 36 mesecev

Je prevelika zadolžitev Darsa vzrok za obotavljanje pri odločitvi za gradnjo tunela pod Markovcem?

Avtocestni predor Markovec nima sreče. Proti gradnji so se nekaj časa borili tamkajšnji stanovalci, sedaj pa se za gradnjo dveh predorskih cevi pod hribom Markovec dolžine 2180 in 2140 metrov že nekaj let z različnimi ponudbami borijo različna gradbena podjetja. Nazadnje sta se na javni razpis prijavi dve družbi: Cestno podjetje Maribor in avstrijsko Alpine Bau z Dunaja, ki bi predor zgradili za 64,5 milijona evrov, kar je 17 milijonov manj od ponudbe podjetij SCT in Primorje. Ker so prejšnje ponudbe znašale že skoraj 100 milijonov evrov se je menda neodvisni komisiji zdela slednje neobičajno nizka. Pristojni nadzorniki so pozvali upravo Darsa naj naroči neodvisno strokovno revizijo... Hitra cesta na obeh straneh Markovca bo torej bo kmalu nared, predor pod Markovcem pa šele dve ali tri leta po tem, ko bodo sklenjene pogodbe oziroma, ko bodo gradbinci začeli z deli. Bistvo zavlačevanje je morda povsem drugje. Dars je močno zadolžen, v državnem proračunu pa trenutno naj ne bi bilo na voljo potrebnih svežih milijonov, tudi, če ne bi bilo zapletov.

POSEBNA PRILOGA
PLINSKI
TERMINAL
Predstavljamo TGE

Kriza bo počasi popustila

Prvi znaki oživitve gospodarstva naj bi se pokazali že letošnjo jesen.

Uspešno zastavljeni varčevalni ukrepi slovenske vlade, predvsem pa stabilizacija zahodnoevropskega gospodarstva in bančnega sistema so temeljni pogoj za popuščanje finančne in gospodarske krize tudi pri nas v Sloveniji.

STRAN 5

Dan spomina in opomina

Za strunjanski zločin nad otroki leta 1921 nihče ni odgovarjal! STRAN 12

V Strunjanu množični obisk. Slavnostni govornik Marjan Bevk.

V Piranu o prometni študiji

V piranski občini so 16. marca dopoldne v dvorani Domenica Tintoretta občinske palače predstavili zaključke javne obravnave študije ureditve mirujočega javnega prometa v Občini Piran. Strategijo razvoja na področju prometa bo obravnaval in potrdil občinski svet. Bistven napredek pri odpravljanju prometne gneče v mestu bo pokazala cenejša vožnja in nova garažna hiša pred mestom z 830 parkirnimi mesti, ki naj bi bila zgrajena do začetka jeseni in seveda lažji dostop do mesta.

Cenjeni naročniki!

Te dni ste prejeli položnice oziroma račune za letno naročnino za Primorski utrip, ki znaša 12 evrov.

Še naprej se bomo trudili, da boste v našem časopisu vedno znova našli strokovne, objektivne in resnične novinarske informacije, kar odlikuje naš časopis.

Uredništvo

Koper

Odpri so prvo mestno garažno hišo

V Koprro so zabeležili še en uspeh. V petek, 6. marca 2009, so ob Pristaniški ulici v Zelenem parku odprli prvo javno podzemno trietažno mestno garažno hišo za 360 vozil. Veljala je osem milijonov evrov. Zgradili so jo v okviru novega poslovnostanovanjskega kompleksa Zeleni park II. Ta bo, kot je povedal direktor Prefabdva d.o.o. Vid Bratašev, zgrajen do jeseni. Župan Mestne občine Koper Boris

Popovič je na otvoritvi obljubil Koprčanom še eno veliko podzemno garažno hišo na Muzejskem trgu s približno 700 parkirnimi mesti. Povedal je tudi, da bodo na Bonifiki zgradili olimpijski bazen, ki ga še Slovenija ni videla. Za uro parkiranja v garažni hiši je treba plačati en evro. Mesečni abonma fizične osebe: 120 evrov, še dodatnih 30 pa za stalno rezervirana parkirnišča. FOTO: FK-Primorski utrip.

Rekordno poslovanje Splošne plovbe

STRAN 5

Turistična tržnica v Kopru

Turistična zveza Slovenije (TZS) razpisuje 6. mednarodni festival Več znanja več turizma na temo Ustvarjamo doživeto in gostoljubno deželo. V tem pogledu bo 17. aprila Turistična tržnica v Kopru, ki se je bo udeležilo 40 srednjih šol. Skupaj s turističnimi podjetji bodo promovirali turistično-gostinske poklice.

Lepe pirhe in žegen voščimo za Veliko noč, 12. aprila.

Svetovni dan voda, 22. marec. Svetovni dan zemlje, 22. april.

#MORELIATO

FOSSIL

GUESS SECTOR ZZERO

TPC LUCIJA - PORTOROŽ - KOPER - SUPERNOVA

OD VSEPOVSOD

OD VSEPOVSOD

OD VSEPOVSOD

OD VSEPOVSOD

OD VSEPOVSOD

OD VSEPOVSOD

OD VSEPOVSOD

Hrvaška aprila v Natu?

Nepisano pravilo je, da naj država, ki želi postati polnopravna članica Evropske unije, hkrati, ali že nekoliko prej, postane tudi članica Nata. Zato je malo verjetno, da bi lahko Slovenija pri tem kaj bistveno spremenila. Tako kot Slovenija pred petimi leti, je tudi Hrvaška na sedež Nata v Bruselj morala posredovati vse relevantne informacije o lastnem teritoriju, mejah s tretjimi državami, oborožitvi in podobno. Prav zaradi zemljevidov, ki naj bi prejudicirali mejo s Slovenijo, pa se je vse skupaj malce ustavilo in razburkalo politične vode v Sloveniji.

Pred nekaj dnevi še ni bilo znano kdaj bo Slovenija kot ena zadnjih od 26 članic Nata podpisala pristopni protokol za vstop Hrvaške v to vojaško zvezo, vse pa kaže, da do zamude pred aprilsko skupščino Nata, ko bodo proslavili 60. obletnico delovanja, ne bo prišlo. Tudi ni razvidno ali bo referendum o blokadi vstopa Hrvaške v Nato sploh uspel (če bodo pobudniki zbrali 40.000 podpisov), ker Slovencem ni za prazno zapravljanje milijonov. Tako je že skorajda verjetno, da bo aprila poleg Albanije v tej vojaški zvezi tudi že naša južna sosedja Hrvaška. Tu je še ena pomembnost - izjava češkega predsedstva EU, ki naj ne bi sprejelo namiga slovenskega premiera Pahorja naj vso zadevo glede pristopnih pogajanj Hrvaške v EU malce raztegnejo na poznejši čas. Vprašanja okrog nedoločene meje s Hrvaško bomo očitno reševali malce pozneje, ko bo šlo za ali proti vstopu Hrvaške v EU. Kaj se bo medtem še zgodilo je ta hip težko napovedati. Verjetno se bo Slovenija morala zadovoljiti z izjavo Hrvaške, da bi ponujena mediacija lahko bila prva stopnja do mednarodne sodne instance v Haagu, za kar se že leta in leta ogreva Hrvaška, ki računa na določene prednosti. Evropski komisar za širitev Olli Rehn je pripravljen pomagati pri mediaciji - in nič več.

Slovenija že beleži peto obletnico članstva v Natu

NATO (North Atlantic Treaty) so 4. aprila 1949 v Washingtonu ustanovile ZDA, Belgija, Francija, Portugalska, Kanada, Nizozemska, Luksembourg, Italija, Norveška, Velika Britanija, Danska in Islandija. Leta 1952 sta se Natu pridružili Grčija in Turčija, 1955 Zvezna republika Nemčija, 1982 Španija, 1990 združena Nemčija (s prejšnjo DDR), 1999 Češka republika, Madžarska in Poljska, leta 2004 pa še Bolgarija, Estonija, Latvija, Litva, Romunija, Slovaška in Slovenija. Protokol o pristopu Slovenije v Nato je bil podpisan v Bruslju 26. marca 2003, polnopravno članstvo pa je začelo veljati leta 2004.

Pogodba ima 14 pomembnih členov

V Natovi pogodbi (en izvod, ki smo ga prejeli iz Natovega središča v Bruslju hranimo v naši redakciji), ki ima 14 členov in več protokolov, piše med drugim tudi zakaj je prišlo do ustanovitve t.i. pogodbene kolektivne obrambe. V znamenitem 5. členu pogodbe piše, da se članice Nata strinjajo, da pomeni vojaški napad na eno izmed njenih članic,

napad na vse članice ter da mora tak vojaški napad in tudi mere, ki bodo sprejete, takoj obravnavati Varnostni svet OZN. Tu je še več zanimivosti. Tudi ta, da danes naš zračni prostor nadzorujejo letala nekdanje agresorke nad Jugoslavijo. V pogodbi so zapisane tudi obveznosti in dolžnosti članic. Na primer sodelovanje v Natovih misijah, ki se lahko prelevijo v kaj drugega, če je potrebno. So tudi pravila glede preprečevanja sporov med samimi članicami. Posebej so urejena finančna vprašanja - članarina ter obveznost posamezne članice kolikšen delež BDP mora nameniti za oborožitev, ki mora biti kompatibilna z ostalimi članicami. Priporočilo Nata za Slovenijo je 2% BDP, kar bomo težko uresničili.

Pogled v zgodovino in odgovor nekdanje Sovjetske zveze

Zanimiv je bil tudi ukrep nekdanje Sovjetske zveze, ki je 14. 5. 1955 sklenila pogodbo o vzajemni pomoči socialističnim državam - vojaška zveza Varšavski pakt. Prepričana je bila, da je bil Nato usmerjen proti njej. Z razpadom ZSSR je bil ukinjen tudi Varšavski pakt, Nato pa še deluje in se celo krepi. Največja nevarnost, ki jo lahko pričakujemo, je širitev Nata do roba ruskih meja.

Štajerka oljna kraljica

Na fotografiji v sredini oljna kraljica Jožica Zidarič. Foto: Primorski utrip

Štajerci vse bolj prepoznajo in uporabljajo oljno olje

Na nedavni promociji oljnega olja Slovenske Istre v Mariboru smo razglasili prvo štajersko ekstra deviško oljno kraljico. To je postala Jožica Zidarič iz Hotinje vasi, ki redno hodi v Lucijo pomagat obirat oljke. Na posebnem testu, o poznavanju oljk, spraševala jo je novinarka Breda Krajnc, je oljna kraljica vedela povedati kar nekaj stvari o večnem drevesu. Vedela je tudi kako se imenuje mlin za stiskanje oljk - torkla. Za nagrado je prejela lento z napisom oljna kraljica, tri litre pravega ekstra deviškega istrskega oljnega olja in šopek oljčnih vejic.

BRUSELJ Olli Rehn pričakuje konec blokade Hrvaške.

Evropski komisar za širitev Olli Rehn je na novinarsko vprašanje, ali bi Slovenija v primeru mediacije morala deblokirati pogajanja Hrvaške za vstop v EU rekel, da bi to morala storiti takoj. Tudi hrvaški zunanji minister Gordan Jandroković je izjavil, da je treba ločiti pogajanja o meji med državama od pogajanj Hrvaške za polnopravno članstvo v Evropski uniji. Tu je še en problem. Kaže, da Evropska unija ni več tako ogreta za širitev na Balkan, saj se problemi s prihodom novih gospodarsko revnih članic v EU samo še povečujejo, kakor tudi izdatki za njihovo pomoč. Če bo vse posreči naj bi Hrvaška vstopila v EU do konca leta 2010.

Kriza na zahodu

Nemško gospodarstvo tone vse nižje, direktorji bank pa naj bi dobivali nagrade za uspešnost.

Gospodarska rast v Nemčiji naj bi s v prvem trimesečju 2009 zmanjšala za 1,4%, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšala pa za 4,5%. Vsako tretje nemško podjetje načrtuje odpuščanje delavcev in tako naj bi v letu 2009 na novo izgubilo delo kar 400.000 zaposlenih.

Državna pomoč za reševanje likvidnostnih problemov nemški bank, ki so bile pred kolapsom, je doslej znašala že 197 milijard evrov. Za preproste Nemce je nerazumljivo kako si lahko direktorji takih bank delijo bonuse oziroma nekakšne nagrade za uspešnost? O bajnih izplačilih nagrad ali bonusov direktorjem bank ali posebnih finančnih institucij, ki so propadle na Wall streetu v ZDA (okoli 16 milijard dolarjev) smo že poročali.

Evidentno je, da nemška podjetja dobivajo vse manj naročil iz tujine in tudi sama naročajo manj, kar že čutimo tudi v Sloveniji. S protikriznimi ukrepi, ki jih je že sprejela vlada Angele Merkel (za zaščito nemških bank pred kolapsom je bilo doslej namenjenih 197 milijard evrov), naj bi vsaj olajšali težave, s katerimi se trenutno sooča nemško gospodarstvo, ki naj bi spet nekoliko zaživelo morda že naslednje leto?

Da je finančna in z njo gospodarska kriza prišla k nam v Slovenijo z Zahoda ni nič posebno novega. Problematično pa je, da prihaja iz držav v katere največ izvažamo, saj je znano, da je slovensko gospodarstvo izjemno izvozno (okoli 67%) vpeto prav na teh tržiščih. Naši največji zunanjetrgovinski partnerji Nemčija, Italija in Hrvaška so se znašli v svojevrstni krizi, tako v pogledu zunanjetrgovinskega primanjkljaja, padca proizvodnje, pojemanja naročil, zapiranja podjetij, Hrvaška in Italija pa še posebej zaradi prevelike zunanje zadolženosti (Hrvaška okoli 31 milijard evrov bruto dolga). Rezultat vsega tega je seveda vedno manjša kupna moč celotnega evropskega prebivalstva, vse več ljudi pa se znajde tudi na socialnem robu.

Zanimiva vzorčna raziskava o nameravanem odpuščanju delavcev v Nemčiji

Vzorčna raziskava, ki so jo opravili v Nemčiji (rezultati pa so bili objavljeni v Bildu) kaže, da v največji evropski gospodarski velesili predvidevajo odpuščanja delavcev predvsem v realnem sektorju - torej v gospodarstvu, ne pa v birokraciji. Namreč vsako tretje podjetje se želi znebiti odvečne delovne sile in to v različnih odstotkih. Najslabše kaže v posredništvu, birojih in administraciji na splošno, kjer naj bi izgubilo delo 29% vseh zaposlenih, sledi industrija - zlasti avtomobilska in metalna (24%), v sektorju za socialno delo in pomoč (24%), odpoved delovnega razmerja pa čaka tudi specialiste za posamezna področja (14%) in razne vodilne delavce - managerje (8%). Kar 67% podjetij se boji, da bodo zaradi odpuščanja delavcev izgubila na ugledu.

Manj odhodov na počitnice

Gospodarska kriza in manjši dohodki prebivalstva bodo vplivali tudi na potrošnjo in slabši turistični obisk Nemcev v tujini, kamor se jih je še pred leti odpravilo okoli 26 milijonov. Popolne ocene za koliko bo padel turistični obisk pri nas v Sloveniji zaradi nemške gospodarske krize še ni. Kaže pa, da bo prihodov nemških gostov manj za okoli 10% in to zlasti iz oddaljenih krajev. To je pomembno, saj prenočitve nemških gostov v strukturi vseh tujskih prenočitev predstavljajo okoli 23%!

Po drugi strani pa je spet zanimivo, da nemški državljani zaradi splošne gospodarske krize in podražitev, ki jim jih je prinesel evro, le niso tako na tleh kot se sliši.

Dodatnih 400 tisoč brezposelnih

Napovedi niso dobre. K armadi nekaj milijonov brezposelnih v Zvezni republiki Nemčiji z okoli 82 milijonov prebivalcev naj bi se pridružilo 400.000 novih.

Nekaj upanja pa kljub temu obstaja, saj vsako sedmo vprašano podjetje kljub krizi načrtuje nove zaposlitve.

Franc Krajnc

Neodvisni nestranski časnik za območje Slovenske Istre in zamejstva Primorski utrip

primorski utrip

Ustanovitelj in izdajatelj:

informa

Odgovorni urednik: Franc Krajnc
Naslov uredništva in oglasnega oddelka:
Primorski utrip, Obala 125 Lucija,
6320 Portorož
Tel.: 05 6777 140, telefax: 05 6777 139
E-pošta: informa.portoroz@siol.net
www.primorski-utrip.si

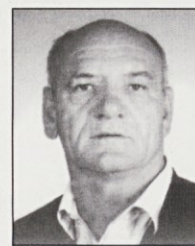
Informa Portorož, tržno komuniciranje in
informiranje Obala 125, 6320 Portorož,
Adrijana Krajnc Vasovič s.p.
Tel.: 05 6777 140, telefax: 05 6777 139
E-pošta: informa.portoroz@siol.net

Matična številka: 1094343,
ID št. za DDV: SI59225246
TRR: 10100-0035275306
Banka Koper, PE Lucija
Letna naročnina (za 12 števil)
12,00 EUR

Časopis je vpisan v razvidu medijev Ministrstva
za kulturo RS pod zap. št. 460.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost
(Ur. List RS št. 89/98) sodi časopis med proizvode
za katere se obračunava DDV po stopnji 8,5%.

Tehnično urejanje: Informa Portorož
Tisk: Tiskarna Vek Koper
Naklada: 2000

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
neusmiljena te smrt je vzela,
v naših srcih vedno boš ostal.

V SPOMIN

6. 3. 2009 so minila tri leta
odkar je kruta usoda iz naše sredine
iztrgala našega dragega

MILUTINA- MILETA ŠVONJO
(1937 - 2006)

Hvala vsem, ki ga z lepo mislijo ohranjate v spominu in obiskujete njegov grob.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Barbara, sin Milenko s hčerko Matejo
in družine: Premužič, Česnik, Gunjač, Sterle, Pozaršek, Loboda.

Center tehnike Koper

Ljubljanska cesta 5, tel.: 05/662 69 10

10% Popust **15% Popust** **20% Popust** **25% Popust** **30% Popust**

gorenje **CANDY**
FABER **Electrolux** **BOSCH**
Tehnika za kuhanje
NARDI **Whirlpool** **ZANUSSI**

PRILAGAJAMO PRODAJNI PROGRAM.

Od 12. marca dalje
do odprodaje zalog izkoristite
IZREDNE POPUSTE
na označene **kuhinjske**
nape, plošče, pečice
in štedilnike.

Popust se obračuna pri blagajni.

Vsi znižani izdelki niso na voljo v vseh prodajalnah M Tehnika s tovrstno ponudbo. Seznam znižanih izdelkov je na voljo v prodajalni. Popusti se obračunavajo pri blagajni.

Mercator
najboljši sosed 60 let

LETNE PNEVMATIKE

Akcijska ponudba letnih pnevmatik velja od 12. 3. do 30. 4. 2009 v prodajalnah M Tehnika s tovrstno ponudbo.

Redne cene smo znižali za 35 %

Pri nakupu s kartico Mercator Pika, vam ob nakupu letnih pnevmatik priznavamo še dodatni **3 % popust**

S plačilno - kreditno kartico Mercator Pika vam nudimo plačevanje nad 12 in do največ **24 obrokov** brez obresti in drugih stroškov, kjer je najnižji znesek obroka **40 EUR**.

+ dodatna ugodnost

do **24**
obrokov
brez stroškov
in obresti*

Nakupi s kartico Mercator Pika in zbrane pike vam še hitreje prinesejo dodatni 3 do 6 odstotni popust na vso ponudbo.

Mercator Pika
Zbirajte lepe trenutke

Evro ni prinesel blaginje

Podražitev in vse težje življenjske razmere revnih množic so zrušile mit o vsemogočni evropski valuti.

Pričakovanja mnogih, da bo uvedba evra kot skupne evropske valute sama po sebi prinesla gospodarski razcvet in veliko boljši osebni standard Slovencev so bile preoptimistične.

Drži, da je zaradi enotne valute podjetjem in posameznikom veliko lažje, saj so z evrom odpadle težave s preračunavanji tečajnih razlik, menjalnih provizij, znotraj prostora EU so bile ukinjene carine in podobno, nismo pa se mogli izogniti rahlemu padcu njegove vrednosti, in inflaciji. Lahko se celo zgodi, da iz evropske kovnice ne bodo več pošiljali kovancev za en cent?

Pomembno je spoznanje, da se z uvedbo evra pravzaprav ni nič spremenilo na področju konkurenčnega boja gospodarstva. Še več, ta se je zelo zaostрил. Vse bolj nevarni so tako imenovani „nacionalni“ ali bolje rečeno državni protekcionistični ukrepi za zaščito podjetij, kar je v diametralnem nasprotju z evropskim duhom gospodarskega sodelovanja in povezovanja. Velja namreč strogo pravilo, da je na enotnem trgu potrebno zagotoviti popolnoma prost pretok blaga in storitev. „Francoski primer“ bi skoraj zašel v drugo smer.

Tudi v Sloveniji smo morali pred uvedbo evra zagotoviti kar petim zahtevnim maastrichtskim konvergenčnim merilom - od stanja inflacije, stabilnega tečaja slovenskega tolarja, javnega dolga, obresti, proračunskega primanjkljaja, kar smo opravili naravnost odlično. Prevzemu evra se je uspešno izognila Velika Britanija, saj je funt močno navezan na ameriški dolar, pa tudi Danska, Švedska se mu nekako izogiba. Sicer pa je sedaj že popolnoma jasno, da mora vsaka nova pristopnica EU peljati zadeve v smer sprejetja evra kot lastne valute. EU je namreč sklenila, da države kandidatke ob vstopu ne bodo imele več možnosti zavrniti članstva v Evropski denarni uniji (EMU), kot sta to lahko storili Velika Britanija in Danska.

Je Evropska centralna banka opravila svojo nalogo?

Po desetih letih, odkar je 1. januarja 1999 evro nadomestil ECU in ko so evro sprejele prve članice (11 držav), bi se že lahko vprašali, ali je Evropska centralna banka (ECB) dosegla zastavljene cilje na področju denarne politike? Poglavitni njen cilj je namreč bil vzdrževati stabilnost cen in tako dolgoročno zagotoviti trdne temelje za gospodarsko rast na območju evra. Pred desetimi leti je bila inflacija na območju evra pod dvema odstotkoma. Nizka inflacija in obrestne mere so takrat spodbudno vplivale na gospodarsko rast v evropskem prostoru, kar je ugodno vplivalo tudi na slovensko gospodarstvo, ki je sprva doživljalo razcvet.

S prevzemom evra smo v Sloveniji avtomatsko izgubili kar nekaj pravic. Denarno politiko vodi Evropska centralna banka v Frankfurtu (količina evrov v obtoku, tiskanje denarja, temeljna obrestna mera, intervencijska plačila, subvencije in podobno). Razlikovati je treba med ECB in Evropsko banko v Luksembourgu, ki ureja denarne tokove znotraj organizacije EU (evropski proračun, plačila, plače funkcionarjev...)

Od podražitvenih šokov do recesije

Uvedba evra je pomenila pravi podražitveni šok za Nemce, ki so težko pozabili svojo močno marko. Tečaj DEM: Evro je na dan 31. 12. 1998 znašal 1,95583, torej je bilo treba za en evro odšteti skoraj dve marki. Trgovci so to idealno razmerje 1:2 krepko izkoristili. Na listke, kjer je bila zapisana ena marka so preprosti zapisali en evro, kar je v bistvu pomenilo 100-odstotno podražitev. Podobno, vendar ne kako skokovito, so naraščale cene v Italiji. V Sloveniji zaradi preudarne politike dvojnega označevanja cen, pa tudi iz drugih razlogov, nismo doživeli takojšnjih podražitev, pač pa so cene rasle postopoma. Vzpenjala se je tudi inflacija, ki pa je zaradi recesije občutno padla. V Sloveniji pa bomo kot kaže v prvem trimesečju 2009 beležili negativno gospodarsko rast. Danes ni več nobenega dvoma, da je svetovna finančna kriza, ki je nastala zaradi špekulacij na nepremičniškem trgu v ZDA, kar je potegnilo za seboj tudi gospodarsko krizo v Evropi, vplivala tudi na stabilnost evropske valute - evra ter na razmerja med njim in ostalimi svetovnimi valutami. Povečalo se je medbančno nezaupanje, banke pa so po radodarnih kreditih v bistvu postale neke vrste talke tajkunom, ki ji me bomo mogle veliko vzeti. Če bi hoteli odgovoriti na v uvodu zastavljeno vprašanje, ali nam je evro prinesel blaginjo, je odgovor ne, kajti dejstvo je, da številni Slovenci živijo slabše, dela je vse manj, plače ponekod so sramotno nizke, hkrati pa se povečujejo socialne razlike.

Franc Krajnc

Nočejo sprehajalnih poti pod svojimi okni!

Zamisel o ureditvi kanala Fazan v Luciji ni sporna. Za vse drugo, še najbolj pa za pešpoti, ki bi tekle mimo spalnic tamkajšnjih krajanov, pa se bo treba še trdo pogajati. Lucijčani, ki stanujejo v bližnjih stolpičih, so namreč proti posegom, ki bi motili njihov mir. Stanovalec iz Ukmarjeve 14 Pavel Godnič je že na prvi pogovor prinesel podpise proti.

Idejni projekt ureditve kanala Fazan in obrežja, po katerem bi tekla nova sprehajalna pot, je po naročilu Občine Piran pripravil PIA Studio, znaj Stanka Pustoslemšek. Prvič so ga predstavili 20. februarja 2009 v veliki dvorani Krajevne skupnosti Lucija: Tanja Franca, predstojnica Urada za investicije Občine Piran, Majda Skrinar, višja svetovalka za prenovno mesta Piran, Andreja Ostanek s Pravne službe Občine Piran in Gašpar Gašpar Mišič, predsednik sveta KS Lucija, ki je pogovor s krajanji tudi vodil. Letos bi za ureditev namenili 100 tisoč evrov.

Že takoj na začetku pogovora, ki so ga nadaljevali 10. marca, se je usul plaz najrazličnejših pripomb in opazili smo, da so stanovalci v stolpičih z Ukmarjeve v glavnem bili proti tako zastavljeni ureditvi, predvsem pa proti delu pešpoti, ki bi tekla pod njihovimi okni. Gašpar Gašpar Mišič je bi presenečen nad takšnim odzivom stanovalcev: „Radi bi, da se v Luciji nekaj premakne, ničesar pa ne bomo naredili na silo“. Kaže tudi, da je prišlo do kratkega stika na relaciji Občina - KS - prebivalci glede informiranja, saj nekateri bližnji stanovalci (primer Ukmarjeva 16) o tem niso ničesar vedeli, pa tudi mediji v začetku (z izjemo Primorskega utripa) niso bili obveščeni. Omenjali so, da so vabila poslali upravnikom stolpičev, ki bi morali o nameravanem pogovoru obvestiti stanovalce. „Očitno svoje funkcije upravljanja ne opravljajo kot bi bilo treba, je dejal Gašpar Gašpar Mišič.

Idejni projekt sta predstavili Tanja Franca in Majda Skrinar, zajema pa ureditev

Bodoča začasna tržnica v Luciji?

kanala, brežine, pešpot, ureditev otroških igrišč, prostorov za počivanje s klopmi in postavitve začasne tržnice nasproti cerkvice, ki bi jo stisnili ob kanalu. Čez kanal bi zgradili kar štiri povezovalne mostičke. Majda Skrinar je presenetilo nestrinjanje prebivalcev stanovanjskega stolpiča št. 22. Stanovalci stolpiča št. 16 sploh niso bili pozvani na pogovor, ker je tamkajšnje zemljišče v občinski lasti. Nad tem dejstvom je bil presenečen Jože Sorta, ki meni, da je zemljišče okrog bloka št. 16 nekoč pripadalo bloku, sedaj pa občini.

Krajan Radin z Ukmarjeve 14 nasprotuje projektu, ker meni, da bi s predvideno ureditvijo negativno posegali v kakovost bivanja.

Krajanka Gomiščkova z Ukmarjeve 16 nasprotuje ureditvi, saj meni, da se bo pešpot prelevila za sprehajališče za kučke. Krajanka Vidovičeva z Ukmarjeve 18 je opozorila, da v stolpičih št. 16 in 18 pri večjih nalivih v pritlična stanovanja prihaja vodo skozi meteorni kanal.

Zdenka Šamšal opozarja, da v omenjenih stolpičih prebiva večinoma starejša populacija, ki si želi mir in noče pešpoti pod svojimi okni.

Pavel Godnič je povedal, da v stanovanjskem stolpiču Ukmarjeva 14 več kot polovica stanovalcev nasprotuje ureditvi.

Pripomb krajanov je bilo nič koliko. Predvsem to, da starejši ljudje hočejo mir in ne želijo, da jim kdo gleda v spalnice - in prav to bi omogočila postavitve sprehajalne poti pod njihovimi okni, so prepričani. Tudi ideja glede postavitve začasne tržnice se jim ni zdela v redu, saj bi si zaslužila večji in komunalno urejen prostor (skladišča, stojnice, voda, dovodne poti, sanitarije...). Sicer pa je ideja o postavitvi tržnice bila že predstavljena - in rečeno je bilo, da bi sodila v bolj urejeno središče Lucije - na terenu sedanje steze za gokard.

Raje denar za gradnjo nadhoda!

Tamkajšnji krajanji so se spraševali zakaj Občina raje ne nameni denarja za ureditev nadhoda čez cesto, ki ločuje naselje na dvoje, saj edini podhod zaradi narasle vode v kanalu večkrat ni prehod, otroci pa tekajo v šolo čez nevarno cesto. Urediti bi bilo treba tudi primerno gnezdišče za račke, ki so jih lani v kanalu našli že okoli šestdeset, pa tudi, da se na eni strani kanala meša meteorna voda s fekalijami. Iz meteornih cevi, ki so speljane v kanal, se včasih steka tudi čudna penasta mešanica. Vse to potrjuje, da je območje okrog kanala Fazan, katerega obrežje so nekoč že tlakovali in naredili hudo napako, vendarle potrebno nekako urediti. Kako to storiti pa naj stroki res povedo svoja mnenja krajanji, ki tam živijo. Dogovorili so se, da si bodo skupaj s predstavniki KS Lucija ogledali teren in ponovno sklicali sestanek, kar so tudi storili.

Klub gospodarstvenikov o krizi

Na srečanju Kluba gospodarstvenikov Slovenske Istre v prostorih Banke Koper v Kopru so gostili znanega makro ekonomista dr. Janeza Šušteršiča, ki je bil tudi dolgoletni direktor UMAR-ja (Urad za makroekonomske analize in razvoj) in sedaj predava na Fakulteti za management v Kopru, spraševali tudi o aktualnih razmerah - zlasti o finančni krizi.

Tema razgovora je bila temu primerno nadvse aktualna: **Možnosti izhoda in finančne in gospodarske krize.**

Kot je povedal predsednik kluba Vojko Čok, je Slovenija že sprejela prve ukrepe za premoščanje posledic finančne in gospodarske krize. Podobno so storile tudi druge države.

Nekatere, na primer ZRN, učinkovito. Napovedi v zvezi s krizo z makroekonomskega vidika so še naprej črnogledne in ni lahko predvideti kako se bo vse skupaj končalo. V Nemčiji na primer vsako tretje podjetje načrtuje zmanjšanje števila zaposlenih. Kako gleda na pojav finančne krize dr. Šušteršič smo lahko novinarji prisluhnili na srečanju obalnih gospodarstvenikov. Morda nekako neradi priznamo, da je Slovenija že precej zadolžena ter da je vse težji dostop tudi do novih posojil pri bankah, tako doma kakor tudi v tujini. Ocene so, da finančna - in posledično gospodarska kriza - vendarle ne bi smela trajati dolgo. Prvi znaki rahle oživitve gospodarstva naj bi se pokazali že septembra 2009.

Še dva tekmeca

Od šestih brezplačnikov v Sloveniji, ki jih uvrščamo v sfero rumenega tiska in so večinoma začeli izhajati pred volitvami, financirani pa so bili dokaj skrivnostno, sta ostala le še dva: **Žurnal in Dobro jutro. „Udarec“ na Obalo se ni posrečil.**

Oba časopisa se financirata s prihodki od oglasov, čeprav v zadnjem času vse manj, ker je svoje pač naredila finančna in gospodarska kriza. Pa vendar, lastniki vztrajajo in informacije, ki seveda nekaj stanejo, delijo brezplačno. To je zelo ugodno za bralce, ki sicer ne kupujejo časopisov, drugo pa je vprašanje njihove strukture in kakšne koristi od tega imajo oglaševalci?. Nekateri, ki redno posegajo po brezplačnikih, se kljub temu vedno znova sprašujejo kako je mogoče, da so časopisi lahko tudi zastojni?. Pri takih časopisih tudi težko ugotoviš kaj je plačana in kaj novinarska informacija.

Strah, da bi zaradi rumenega tiska propadli plačljivi mediji (verjetno to ni bil cilj brezplačnikov?), je odveč. Morda pa je res, da množična delitev brezplačnikov na Obali (v okolici večjih mest po Sloveniji jih skoraj ne poznajo) vpliva na zmanjšanje naklade plačljivih časopisov, očitno ne lokalnih in regionalnih. Na Obali izhaja še en brezplačnik - me

Še najbolj se je v zadnjem času spremenil Žurnal, ki naj bi tudi odpovedal sodelovanje z nekaterimi dopisniki (primer Piran). Teme na naslovnica niso več tako bombastične, za katerimi potem običajno ne bi stalo nič. S sobotnim raznašanjem brezplačnikov in vlaganjem v poštne predale ima še največje koristi Slovenska pošta.

Izbrisani Zmagala bosta čast in resnica

V naši mladi državi, bolje rečeno na Ministrstvu za notranje zadeve, so 26. februarja 1992 brez zakonske podlage izbrisali na tisoče ljudi in mnogim za več let zagrenili življenje. Vsaka čast Kresalovi, ki se je kot pravica in aktualna ministrica za notranje zadeve - na osnovi nesporne ugotovitve ustavnega sodišča, da je šlo za hudo birokratsko napako in storjeno krivico - lotila obsežnega in mukotrpnega dela odpravljanja krivic - a si je od opozicije (SDS) prisluzila interpelacijo, ki jo bo, v to smo prepričani, z lahkoto prestala. Odgovor je napisala na 12 straneh in zavrnila vse obtožbe, navedene v interpelaciji.

O tabu temi glede izbrisanih smo preprosti državljani vedeli bore malo. Le morda to, da je država z izbrisom kaznoval agresorje, ki so se postavili na stran JLA. Pa očitno to ne vzdrži. Zgodbo o nesrečnikih, ki so bili rojeni v drugih jugoslovanskih republikah ali so bili potomci tam rojenih staršev - in so živeli v Sloveniji, je v Delovi sobotni prilogi 28. februarja pretresljivo opisal Franc Milošič.

„Država je z eno samo potezo radirke izbrisala čez dvajset tisoč naslovov in vsakemu od teh ljudi vsaj dvajset človekovih pravic.“

Znani borec za svoje - in pravice na tisoče izbrisanih - Aleksandr Todorovič s Ptujia ne bo nikoli pozabil dneva, ko ga v rojstni list njegove hčere uradniki niso hoteli vpisati kot očeta, ker je bil v tistem času „nihče“ - brez kakršnega koli dokumenta. Tega človeka, po rodu Srba, vsi poznamo s TV ekranov. Vemo tudi, da mu je sodišče priznalo odškodnino. Kaj pa drugi? Kakšna je usoda teh ljudi, ki so ostali brez dokumentov, brez službe, brez plače, na njihove naslove (če so jih imeli) pa so prihajale le položnice. Kaj bi rekli o zblazneli materi, ki ni zmogla več.

Na državljanstvo je vezanih veliko manj osnovnih človekovih pravic kakor na stalno prebivališče. Državljanji volijo in so lahko izvoljeni. Vsi tisti, ki imajo stalno prebivališče v konkretni državi, pa lahko delajo, poslujejo, kupujejo nepremičnine, dobijo vse državne dokumente - od voznškega dovoljenja do potnega lista... Morda so med izbrisanimi

Ministrica Katarina Kresal

tudi tisti, ki so na referendumu o samostojnosti glasovali za Slovenijo? Kdo ve?

Očitki, da nekdo ni zaprosil za državljanstvo, pa mu je država zato odvzela status stalnega prebivalca, so groteskni, piše Milošič.

Svet Evrope za boj prosti rasizmu in nestrpnosti je poslal v Slovenijo nedvoumno stališče, da ljudje, ki so v Sloveniji preživeli večji del svojega življenja, ne bi smeli biti obravnavani kot tujci ali državljani neke druge države, v kateri nekateri sploh nikoli niso živeli. Sicer pa o tem, da je krivice treba popraviti, nedvoumno govori odločba ustavnega sodišča! A kaj ko morda razni Grimsi in Jelinčiči iz opozicije tega ne razumejo? Morda imajo prav le v tem, da je treba vse tiste, ki so se postavili na stran agresorja, obravnavati ločeno - in jim to tudi individualno dokazati! Tega ne zanika niti Kresalova.

Imena so znana!

V Delu preberemo: „Sistematična državna politika izganjanja nezaželenih Neslovencev ni nastala v praznem prostoru in ne sama od sebe. Ob izbrisu februarja 1992 je bil minister za notranje zadeve Igor Bavčar, direktor uprave za upravno-pravne zadeve na ministrstvu je bil Slavko Debeljak - in prav on je poslal navodilo za izbris občinskim upravnim organom.“

Poleg predsednika tedanje vlade Lojzeta Peterleta so enajst let pozneje izbrisanih na svojih 18.305 po Ljubljani nalepljenih plakatov naslikali še ducat znanih slovenskih političnih veljakov, brez katerih se v tej državi v tem času ni zgodilo nič pomembnega, in jih okrivili za izbris in ignoriranje odločb ustavnega sodišča. So se ti ljudje sploh zavedali kaj počenjajo?

Ustavno sodišče je kasneje dokazalo nezakonitost. Nihče pa kot kaže ne bo za to odgovarjal.

Sedaj opozicijski veljaki govorijo o odškodninah, ki naj bi jih zahtevali izbrisani in s tem strašijo že tako uboge slovenske državljane.

Nesporno je, da bo treba status stalnega bivališča vrniti vsem na izhodiščni dan 26. februar 1992 in potem za vsak naslednji dan ugotavljati, ali ta status še imajo, do kdaj in kdo je kriv za tisto, kar se jim je zgodilo.

Le tako bo naša država pred svetom oprala svoj obraz.

Franc Krajnc

Ali ministri res ne morejo najti službe?

Po javno objavljenih podatkih ima kar nekaj ministrov bivše Janševe vlade „težave“ z iskanjem službe, nič bolje pa ne gre nekaterim nekdanjim poslancem.

Ministri Janševe vlade so bili, glede na to kako se znajo pohvaliti z gospodarsko rastjo, zelo uspešni, a vrag se skriva v podrobnostih, ker jih kar večina iz tedanjega vladnega kabineta ne more najti službe. In zakaj bi se jim mudilo na delo, če lahko eno leto (do novembra 2009) izkoriščajo zakonsko pravico do prejemanja plače tudi po opravljeni funkciji. Delo je zapisalo, da niso mogli najti službe nekdanji ministri Milan Zver, Ivan Žagar, Janez Podobnik, Marjeta Cotman, Lovro Šturm, Mojca Kucler Dolinar, Zofija Mazej Kukovič, Andrej Bajuk, Gregor Virant in Dragutin Mate. Brezposelni nekdanji ministri in ministrici prejema sedaj od 2.963 do 3.316 evrov mesečne neto plače. Zanimivo je, da je med brezposelnimi tudi zdravnik splošne medicine Janez Podobnik, saj vendarle teh poklicev močno primanjkuje. Službo sta si našla samo nekdanji minister za kulturo dr. Vasko Simoniti in minister za razvoj dr. Žiga Turk.

Podobno se dogaja s poslanci, saj ima težave s ponovno zaposlitvijo skoraj polovica. Kaže, da bi bilo treba sprejeti poseben zakon o pravici vrnitve na staro delovno mesto po opravljeni poslanski funkciji. Tako pa davkopllačevalci plačujejo tudi take, ki so sposobni vsaj za delo, če že niso večji politike.

Rekordno poslovanje skupine Splošna plovba v letu 2008

Nerevidirani rezultati poslovanja za leto 2008 kažejo dobro sliko:

Skupni prihodki v letu 2008 so znašali 215,2 milijona evrov. Leto poprej 151,3 milijona evrov. Čisti dobiček 61,3 milijona evrov. V letu 2007 35,0 milijonov. Prepeljani tovori: 5,7 milijona ton. Leta 2007 5,1 milijona ton.

Poslovno leto 2008 so zaznamovala rekordno velika nihanja voznin. Baltic Dry Index - BDI (s katerim londonska pomorska borza spremlja dnevno gibanje ladijskih voznin in najemnin ladij za prevoze raz-sutih tovorov) je 1.1.2008 znašal 8891 indeksnih točk, do 28.1. je padel na 5615 točk in se do 19.5. povzpela na rekordnih 11.793 točk ter do 4.12.2008 padel na zgodovinsko najnižjo raven 663 točk.

Skupina Splošna plovba je dobiček vložila v obnovo ladjevja kot lastna sredstva. Od decembra 2008 se razmere na pomorskem trgu izboljšujejo tako, da danes BDI znaša 2225 indeksnih točk.

Pomorsko tržišče je nemogoče napovedati, vendar glede na že sklenjene dolgoročne pogodbe o zaposlitvi ladij iz časa konjunktore in na trenutne tržne razmere ocenjujemo, da bo poslovanje skupine Splošna plovba v letu 2009 dobro, je zapisal Egon Bandelj, predsednik uprave Splošne plovbe.

Kriza bo popustila?

Čeprav finančni analitiki radi govorijo o poglobljanju težav v gospodarstvu, se bodo prvi znaki oživitve pokazali že morda letošnjo jesen.

Uspešno zastavljeni varčevalni ukrepi slovenske vlade, predvsem pa stabilizacija zahodno evropskega gospodarstva in bančnega sistema so temeljni pogoj za popuščanje finančne in gospodarske krize tudi pri nas v Sloveniji.

Prvi impulzi, da s svetovnim finančnim sistemom ni nekaj v redu so začeli prihajati čez lužo že julija 2008, a ker se je polom začel v ZDA na Wall Streetu, daleč od nas, smo morda vse skupaj malce le podcenjevali. Špekulacijam tamkajšnjih mogočnih finančnih institucij o tako imenovanem sekundarnem kreditiranju nepremičnin so nasledile tudi nekatere evropske banke in neka nemška je celo tik pred zlomom finančnega sistema v ZDA kupila za okoli 300 milijonov evrov dvomljivih vrednostnih papirjev. Naše komercialne banke so jo odnesle srečno, saj niso imele prostih sredstev, da bi lahko take papirje sploh kupovale. Toda zgodilo se je predvsem nekaj drugega. Ker so se znašle v težavah nemške in italijanske banke, pri katerih so naše banke najemale kratkoročna dnevna premostitvena posojila - in ker je prišlo do nezaupanja v sicer delujočem medbančnem sistemu, je balon hitro počil.

To samo po sebi dokazuje, da je finančni sistem, ki je malce „zbolel“, močno prepleten in kot posledica tega

se kaže, da številne naše banke niso več sposobne servisirati gospodarstva z večjimi posojili, ali pa so postale nekako preveč previdne. Če ni novih investicij nastaja mrtvilo. Ne smemo tudi pozabiti, da je naše gospodarstvo izjemno močno vpeto na zahodnem tržišču.

Slovenija ima še to smolo, da je v tujini premočno zadolžena (neto dolg okoli 8 milijard evrov) ter da nam ni uspelo izkoristiti nekaj sto milijonov evropskih sredstev, kar je tudi eden izmed vzrokov, da je naša država postala neto plačnica v bruseljsko blagajno!

Nedvomno drži, da je problem slovenskih komercialnih bank glede nezmožnosti kreditiranja večjih investicij nastal tisti hip, ko so v tujini presahnile možnosti dnevnega sposojanja tako imenovanih premostitvenih sredstev. V tem primeru res ne gre za drobiž, pač pa za nekaj milijard evrov.

Slovensko gospodarstvo nima dovolj (ali sploh nima) lastnih prostih sredstev za investicije ali nove proizvodne programe, kar pa ni najhujše. Zabredlo je v likvidnostne težave, ponovno se je vzpostavila veriga neplačevanj, svoje je prispevala tudi psiha češ, saj se ne da nič spremeniti, zato raje malce počakajmo. Očitno je najlažji varčevalni ukrep odpuščanje

odvečne delovne sile, kar razkrivajo tudi sindikati. Vladni ukrepi, teh naj bi bilo že več kot trideset, so več kot dobrodošli, vendar nič ne pomagajo, če tega neposredno ne čutijo delavci z najnižjimi dohodki. Še več, nekatera podjetja naj bi finančne spodbude začela uporabljati v čisto druge namene. Prav zato se postavlja vprašanje kdo bo vse to nadzoroval, je bilo rečeno na nedavni novinarski konferenci SKEI. Tako se pač dogaja, da vse tegobe finančne in gospodarske krize nosi najnižji sloj slovenskega delavstva, moč sindikatov, da bi jih zaščitili, pa se kot kaže zmanjšuje. Kot da je postalo bolj hudo kako se bo znašel slovenski tajkun, ki bo zgubil milijardo evrov, ker je brezglavo kupoval delnice, katerih vrednost je močno padla - in mu zato ostane le še kakšna milijarda, kot pa kako bosta preživela delavec in upokojenec z manj kot 500 evri mesečne plače oziroma pokojnine. Še sreča, da ima narod še nekaj rezerv in da so trgovine (in gostilne) še kar polne.

Finančna in gospodarska kriza po oceni nekaterih ekonomistov ne bo trajala dolgo. Morda se bodo prvi znaki izboljšanja in ponovnega zagona slovenskega gospodarstva pokazali že septembra, ali vsaj v začetku prihodnjega leta. Do takrat pa bo treba nekako vzdržati.

Franc Krajnc

Novi študijski programi UP Fakultete za management Koper

Nove dodiplomske in podiplomske programe in informativne dneve so predstavili 11. februarja na novinarski konferenci na sedežu fakultete v Kopru prorektor za študijske zadeve dr. Robert Biloslavo, dekan dr. Egon Žižmond in dr. Rok Strašek s sodelavci.

Fakulteta za management Koper bo izvajala v študijskem letu 2009/10 na dodiplomski šoli visokošolski študijski program 1. stopnje Management (strokovni naslov: diplomirani ekonomist VS) in univerzitetni študijski program 1. stopnje Management (diplomirani ekonomist UN) ter novi visokošolski strokovni študijski program 1. stopnje Mednarodno poslovanje (diplomirani ekonomist VS).

Študijski program Mednarodno poslovanje je usmerjen v razumevanje silnic in trendov, ki krojijo in usmerjajo mednarodno poslovanje in omogoča študentom pridobitev temeljnih znanj s področja managementa, ekonomskih, poslovnih, pravnih in drugih družboslovnih ved.

Na podiplomski ravni bodo v študijskem letu 2009/10 prvič izvajali magistrske študije programa 2. stopnje (strokovni magisterij) in sicer Management (magister) ter Ekonomija in finance (magister ekonomije). V postopku akreditacije sta še podiplomski študijski program Pravo za management ter interdisciplinarni podiplomski študijski program Upravljanje trajnostnega razvoja. Fa za management bo koordinatorica študija. Po merilih za prehode bodo vpisovali v 2. letnik magistrskega (znanstvenega) študijskega programa Management (mag. znanosti) in v 3. letnik doktorskega študijskega programa Management.

Na Fakulteti za management so postregli tudi z obetavnimi podatki o 27 - odstotnem povečanju vpisnih mest, o obetavni mednarodni izmenjavi študentov in o skorajšnji pridobitvi dodatnih 56 novih študentskih ležišč, da jih bo tako za študente fakultet na UP že skupaj okoli 1300.

Pa še res je Ne najde izhoda

Kita grbavca, ki je slučajno zašel v Piranski zaliv in ne najde izhoda na odprto morje, imajo nekateri za pravega nesrečnika, ki je izgubil orientacijo. Kaže, da je postal žrtev prostorskih zablod. Tava sem ter tja in ne ve v čigavem morju se je znašel - v slovenskem ali hrvaškem.

Krajevna skupnost Sv. Peter

Za ureditev Doma krajanov so namenili 15.000 evrov in priredili nastop mladih glasbenikov Špičikuc Orchestra.

Številni krajan KS Sv. Peter so s ploskanjem nagradili prizadevanja vodstva KS in Kulturnega društva SLOGA, ki je v okviru praznovanja Dneva kulture (8. februar) v petek, 13. februarja, priredilo koncert mladega in uveljavljenega Špičikuc orkestra - dirigentka Gordana Buh. Mentor: Janez Forte. Zdravljico je zaigral Kvartet saksafonov z mentorjem Robertom Staničem, nato pa je krajanje pozdravila predsednica društva. Za praznovanje in druženje krajanov Sv. Petra so imeli tehten razlog, saj so, kot nam je dejal predsednik sveta KS Sv. Peter Vili Špeh, prenovili dvorano Kulturnega doma krajanov; položili nove tlake iz macesnovega lesa, kar daje prijeten občutek, uredili ogrevanje, toplotno in hidroizolacijo, kar je skupaj nanoslo 15.000 evrov stroškov. Večji del sredstev jim je namenila Občina Piran, za kar se ji javno zahvaljujejo, prostovoljna dela obrtnikov - domačinov pa ocenjujejo na 4.500 evrov. Čaka jih še ena naložba - fasada kulturnega doma, urediti bo treba večje zunanje parkirišče in še kaj, pravi Vili Špeh. Radi bi uredili tudi staro šolo, prostore pa bi lahko namenili za starejše občane. Tako bi lahko kuhali hrano za učence in stanovalce doma, ne pa da jo morajo voziti od drugod. Ureditev ceste, ki vodi v Sv. Peter je pripomogla tudi k temu, da se v ta znameniti kraj priseljuje vedno več družin.

Tudi brez trgovine?

K težavam se lahko pridružijo nove. Namreč ni daleč od resnice, da bi v Sv. Petru (zaradi nerentabilnega poslovanja?) lahko izgubili Mercatorjevo trgovino! „Zainteresirani smo, da ostane, saj je potem ne bi bilo v nobeni vasi - od Padne, Nove vasi, Puč, vse do Šmarj oziroma Sečovelj“, ugotavlja Vili Špeh. Meni, da bi Občina morala letno nameniti tudi kaj več sredstev za razvoj podeželja, ki je po njegovem v primeru naložb v Portorož, Lucijo in Piran v podrejenem položaju.

Nadaljujejo s programi prireditev

V Sv. Petru so znani po svojih prizadevanjih na področju kulturnih dejavnosti, delovanju društev in organizacije krajevnih prireditev. Udeležili so bodo letošnjega srečanja Šupetrov v Bistrici ob Sotli, konec junija pa bo tradicionalni vaški praznik.

Še vedno brez gostinskega objekta

V Sv. Petru si že leta in leta prizadevajo, da bi imeli spodoben gostinski objekt, obrat ali gostilno, kjer bi se lahko okrepečali gostje, ki prihajajo na ogled tamkajšnjih zanimivosti, med katerimi vsekakor najbolj izstopa Tonina hiša s staro torklo in bivalnimi prostori kot so bili nekoč. Načrt, ki so ga pripravili, ko je tudi Občina Piran v okviru investicijskih sredstev prenove Doma obljubila 85 milijonov nekdanjih tolarjev in ko se je za gradnjo gostinskega obrata ogreval tudi podjetnik Gašpar Gašpar Mišič, je padel v vodo. V resnici bi v Sv. Petru potrebovali spodoben gostinski objekt za sprejem vsej 50 turistov, še prej pa javne sanitarije! Brez urejene ponudbe lahko tam samo sanjajo o turizmu. O problematiki odlaganja kosovnih odpadkov in pokopališča so govorili na zboru KS 12.3.2009.

Dirigentka Gordana Buh zaigrala na flavto ob spremljavi Špičikuc Orchestra.

Nabito polna dvorana na prireditvi ob kulturnem prazniku v Sv. Petru, 13. februarja 2009.

Koper

Predstavili so finaliste natečaja Podjetna Primorska

Univerzitetni razvojni center in inkubator Primorske d.o.o. (direktor Iztok Škerlič) je 9. marca dopoldne v Koprju predstavil 12 finalistov natečaja Podjetna Primorska 2008/09 in ožji izbor najboljših poslovnih idej, ki se potegujejo za glavne nagrade natečaja.

Projekt med drugim že vrsto let finančno, s 6000 evri, podpira Banka Koper d.d., ki jih kot nagrado zmagovalnemu posamezniku ali timu nakaže na podjetniški transakcijski račun, ki ga novoustanovljeno podjetje ali s.p. odpre pri tej banki. Finalist bo znan maja.

Podrobnosti so predstavili odgovorna urednica Primorskih novic Silva Križman (časopis sodeluje pri akciji),

vodja Službe marketinga Banke Koper d.d. Franc Ohnjec, direktor Iztok Škerlič in predsednik strokovne komisije Jaka Vadnjak. Natečaj, katerega smisel je spodbuditi mlade k podjetništvu, ustanovitvi lastnega podjetja ali samostojnega podjetništva, ustvarjanju inovacij ter zanimivih izdelkov ali storitev za tržišče, traja že tretje leto zapored. V prvem letu je prispelo 41 idej, v drugem 31, letos 34.

Letošnji finalisti:

Gregor Mahnič, Kristina Maršič, Radovid Drobljak, Vankja Griujič, Ana Horvat, Marko Žigon, Mitja Kolman, Sašo Jurak, Gregor Kruhar, Vojko Andrejašič, Tomaž Bizjak.

Soline skozi čas

Sol je Pirančanom pomenila pomemben vir zaslužka

Stari zapisi o delu in običajih na solinah ter kulturi oblačenja, ki sta jih 23. februarja v novi Mestni knjižnici v Piranu predstavila muzejska svetovalca v Pomorskem muzeju Sergej Mašera Piran mag. zgodovine Flavio Bonin in etnologinja pomorstva Bogdana Marinac, na nek način potrjujejo, da so se Pirančani nekoč preživljali predvsem tudi od sicer skromnega zaslužka v solinah.

Predavanje na temo Soline skozi čas je organiziralo društvo Anbot Piran - konzorcijski partner Ljudske univerze Koper v okviru projekta vseživljenjskega učenja.

Nekatere stvari, ki smo jih slišali, postavljajo utrjene predstave na glavo, kakor tudi naša prepričanja o nekdanjih masovnih praznikih in odhodih celih družin v soline, kar je verjetno bil tudi nekakšen vzgib za vsakoletno modernistično obeleževanje solinarskega praznika v Piranu, ki postaja folklor.

Tudi ne drži povsem, da so v preteklosti v solinah živele cele družine. Res je, da so tja odhajali solinarji, ki so pozimi pripravljali vse potrebno za poletno pobiranje soli - in ko je bilo te dovolj, so jim priskočili na pomoč ostali člani družine. Zapisi - in tudi marsikatera pogodbena pričanja, da je bila pridelava soli strogo nadzorovana. Plačevati je bilo treba davke, „kontrabant“ - tihotapstvo je tudi bilo, a ne tako veliko in uspešno, saj so samo v Sečoveljskih solinah imeli zaposlene po tri paznike, na obrobju

Magister Flavio Bonin in Bogdana Marinac o solinarstvu v preteklosti. FOTO: FK-Primorski utrip.

pa so izvrševali kontrolo tudi vojaki. Vse to kaže, da je bila pridelava soli življenjsko pomembna in donosna dejavnost - a to predvsem za tuje lastnike, zlasti za Benetke, ki pa so pooblašale posamezne komune (občine) in njihove podestate (danes župane) za ravnanja na tem občutljivem področju. Razvoj in modernizacijo v pobiranju soli so prinesli Avstrijci.

„V dokumentih nismo nikjer zasledili, da bi bil solinarski praznik ter da so se Pirančani množično odpravljali v soline. Šele ko se je začela „delati“ sol se je večji del solinarske družine pridružil ostalim na solinskih poljih“, je povedal Flavio Bonin in dodal, da je leta 1776 delalo v piranskih solinah 1500 ljudi! Soline so bile takrat v Sečoveljah, Luciji, Strunjanu, pa tudi v Izoli, Koprju, Miljah, Pagu... Zanimivo je, da so bile koprške soline ravno tako pomembne kot piranske. V Izoli so imeli le en solinarski fond.

Temeljna listina, v kateri so prvič omenjene soline, je (prvi) piranski statut iz leta 1274, ki določa nekaj podrobnosti glede davka od prodane soli, pa tudi to, da solinarji sami niso smeli prodajati soli. Za kontrabant je bila predvidena stroga kazen. Za zgodovinsko prelomnico lahko štejemo predajo Pirana Benetkam in podpis 1. solne pogodbe (1375).

Pogodbe z zakupniki solnih fondov je sklepal „Magistrato del sale“. Pri tem lahko ugotovljamo, da so imeli Benečani veliko večji nadzor nad ljudmi kot si morda mislimo. Leta 1420 so solinarji prosili za dvig cene soli češ, da so imeli upad dohodka. Kot plačilo za svoje delo na solinah so dobivali tudi po 1/5 pridelane soli, da pa ne bi soline propadle so takratni lastniki dopuščali, da so si solinarji vzeli tudi do polovice pridelka. Bilo je vse predpisano iz Benetk in sicer koliko pridelka pripada komuni, koliko solinarju, kam je treba sol „izvoziti“, po kakšni ceni in podobno. Sol je bila pač v domeni države in njenega monopola. Omenjajo tudi poplave, ki so jim delale škodo. Poplavljaljo pa največkrat ni morje, temveč deroča reka. Največje poškodbe na solinah omenjajo v letih 1760 - 1770. Soline je prišlo takrat urejati 350-400 delavcev iz Furlanije. Dogodilo se je tudi, da nasipi niso vzdržali in morska voda je uničila tudi njive in vinograde. Takrat so si prišli ogledat stanje inženirji iz Benetk. V 18. stoletju pa je že primanjkovalo solinarjev.

Danes v Sečoveljskih solinah dela komaj kakšnih 25 delavcev in lahko si predstavljamo kaj so soline pomenile nekoč. V Strunjanu in Sečoveljah so leta 2008 pridelali okoli 400 ton soli, v Sloveniji pa je porabimo letno blizu 70.000 ton! Dejstvo ostaja, da želimo soline - ta naravni dar - ohraniti in to tudi če za današnje pojme nikakor niso rentabilne. So pa postale nekakšna turistična atrakcija, kar tudi po svoje prinaša dohodek. Zanimiva je še ena podrobnost, ki smo jo slišali. Nekoč so prepovedali pobiranje solnega cveta, to je kristalov, ki se nabirajo na gladini vode, ki izpareva v solnem bazenu, češ, da je škodljiv, umazan... O tem govori 9. člen koprške solne pogodbe iz leta 1782. Danes je solni cvet pojem kakovosti soli, vrhunski dosežek, ki lahko prinaša desetkratni zaslužek. Tudi o samostojnem solinarskem poklicu je težko govoriti, ker so se takratni poklici, če jim lahko tako rečemo, prekrivali. Kmet je bil poletni solinar.

Bogdana Marinac je predstavila nekaj primerov kako so bili ljudje v starih časih oblečeni. Tudi takrat je veljalo, da obleka dela človeka. Po oblekah so prepoznali kdo je premožen meščan in kdo je revež. Sestavni del oblačil solinarjev ali solinarj je bilo tudi pokrivalo - solinarski slamniki narejeni iz pšenične ali ječmenove slame. Praznični slamniki je bil izdelan iz ržene slame. V Pomorskem muzeju hranijo dva taka slamnika, ohranjenih pa je tudi nekaj slik avtorja Roberta Starca (Solinarica - Pirančanka).

TGE Gas Engineering

Vodilni na področju načrtovanja tehnologij in objektov

V prejšnji številki Primorskega utripa smo objavili posebno prilogo, v kateri smo predstavili projekt plinskega terminala in plinsko-parne elektrarne podjetja TGE Gas Engineering v Kopru, nekatere prednosti in slabosti, trende v oskrbi s plinom, spremljajoče pridobitve za gospodarstvo, podjetništvo, regijo, prebivalce in okoljske vidike v luči tega projekta, kakor tudi nekaj podrobnosti o samih lastnostih zemeljskega plina. V tokratni številki predstavljamo podjetje TGE Gas Engineering, njegove projekte in prvega moža podjetja.

Kdo je TGE

Družba TGE Gas Engineering GmbH je bila ustanovljena leta 1981. V letu 1993 je podjetje prevzel SUEZ SA. V začetku leta 2006 je TGE prek MBO postalo samostojno inženirsko podjetje in se konec leta 2007 razdelilo v TGE Gas Engineering GmbH in v TGE Marine Gas Engineering GmbH (plinska tehnika za tankerje). Sedež ima v Bonnu ter podružnice v Bruslju, Manchesteru, Šanghaju, Tajpeju in Kairu. Od julija 2007 ima družba TGE podružnico tudi v Ljubljani. Trenutno ima TGE okoli 300 sodelavcev s pretežno visoko inženirsko izobrazbo in je v letu 2006 ustvarila 200 milijonov EUR prometa. Skupina TGE je specializirana za svetovanje, načrtovanje in izvedbo celovitih tehnologij in objektov na področju pridobivanja, utekočinjanja, uplinjanja, skladiščenja in transporta zemeljskega, petrokemijskih in kemijskih plinov. TGE je v svetu eno izmed vodilnih inženirskih podjetij na področju nizkotemperaturne plinske tehnike.

Glede na to, da je vsak plin z ohlajevanjem in povečevanjem tlaka mogoče utekočiniti, je v mednarodnem trgovanju s plini njihova tekoča oblika najbolj ekonomična za transport z lad-

jami ali za skladiščenje v večjih količinah. Tehnologija, ki jo uporablja TGE, omogoča, da se izognemo visokim tlakom tako, da se pri velikih količinah utekočinjeni plin transportira in skladišči pri majhnem nadtlaču (50-150 milibarov) in pri vzdrževanju nizkih temperatur teh medijev (primeri: -162°C za zemeljski plin, -33°C za amonijak in 0°C za n-butan).

Od idejne zasnove do izvedbe

Družba TGE je specializirana za razvoj projektov, inženiring, nabavo in gradnjo objektov na področju oskrbe s plini. Njeno delovanje je funkcionalno razdeljeno tudi na dejavnosti, ki se nanašajo na prevoz utekočinjenih plinov. Sem sodi tudi načrtovanje in izvedba celotne plinske tehnike tankerjev za prevoz utekočinjenega zemeljskega plina ter dejavnosti na obalnem območju, kakor tudi načrtovanje in izvedba sprejemnih in izvoznih terminalov, gradnja rezervoarjev za skladiščenje utekočinjenih plinov ter gradnja objektov za uplinjanje in odpremo plina. To pomeni, da TGE obvladuje procesne in logistične rešitve v

Upravno poslovna stavba v Bonnu.

celotni plinski verigi mednarodne trgovine.

Odgovori na zahteve zaščite okolja

Za področje svoje dejavnosti ima podjetje vrsto certifikatov: ISO 9001:2000, ISO/TS 29001:2003, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:1999. Z naraščajočimi zahtevami po zaščiti okolja, uporabi čistih energentov in zmanjševanju emisij s CO_2 se družba TGE pri izvajanju svoje dejavnosti zavezuje k uporabi najstrožjih okoljskih standardov. Pri snovanju in izvedbi projektov TGE uporablja tehnologije, ki

preprečujejo emisije v okolje in v plitvih morjih izključujejo uporabo morske vode. Sestavni del sodobnih sprejemnih terminalov utekočinjenega zemeljskega plina postajajo plinsko-parne elektrarne, ki vzpostavljajo sinergijske učinke tako na ekološkem kot energetskem področju, saj razpoložljivost plina in sam proces uplinjanja omogočata, da z uporabo odpadne toplote deluje celotna elektrarna na izkoristku goriva, ki je večji od 85%. TGE vzporedno s plinskimi elektrarnami načrtuje tudi najsodobnejše tehnologije izločanja CO_2 iz dimnih plinov.

Hkrati je TGE tudi družbeno odgovorno podjetje, saj lokalno skupnost vključuje v fazo gradnje objekta in tudi v njegovo delovanje, istočasno pa omogoča razvoj na gospodarskem in družbenem področju.

Vizija razvoja podjetja

»Sam osebno ocenjujem, da plinska kriza Evrope ne bo tako prizadela, kot se morda zdi v tem trenutku, ker sta želja in spoznanje po diverzifikaciji virov v Evropi zelo prisotni in prav tu menim, da je dolgoročno tudi mesto za utekočinjeni zemeljski plin. Prav tega bo v prihodnje v Evropi dovolj,« pojasnjuje generalni direktor TGE Gas Engineering **Vladimir Puklavec**. TGE razvija tudi nov tržni pristop predvsem k novim tržiščem na sredozemskih obalah in otokih, kjer želijo proizvajati ekološko čistejšo elektriko iz zemeljskega plina in s tem zamenjati stare elektrarne, ki jih poganja mazut. K temu Puklavec dodaja, da je prednost TGE Gas Engineering prav ta, da je del grupacije, v kateri so sposobni razvijati, izvajati in spraviti v delovanje projekte na področju plinske tehnike.

»Imamo tudi razvojne oddelke za nove rešitve in nove tehnologije in ker imamo vse te možnosti, zelo dobro razumemo potrebe na projektih, ki jih izvajamo. Ali še drugače: dobro razumemo zahteve in potrebe naših strank,« dodaja Puklavec.

TGE je zaradi vsega navedenega v strokovnih krogih poznan po načrtovanju in gradnji varnih, ekološko ustreznih in zanesljivih objektov.

Odnos do zaposlenih, okolja, lokalne skupnosti

Na področju kadrovske politike za podjetje TGE velja, da je

»Equal opportunity employer«, kar pomeni da ima v podjetju vsak enake možnosti, ne glede na to, katere nacionalnosti je ali od kod prihaja ali kakšnega spola je. Vsi, ki v TGE delajo globalno, imajo enake pravice in dolžnosti. Kar zadeva okolje, ima podjetje ISO 14001, to pomeni da razumejo, kaj je okolju prijazno načrtovanje projektov. Na področju varnosti pri delu imajo tudi ameriški OSHA certifikat. Kot eno redkih evropskih podjetij imajo tudi ISO 29001, to je poseben certifikat za plinsko in naftno industrijo. TGE Marine, ki je del grupacije, izdaja med drugim tudi certifikate za posadke na plinskih tankerjih (sicer TGE Marine tudi sam načrtuje plinske tankerje), TGE Gas Engineering pa izobražuje osebe terminalov za visoko stopnjo odgovornosti do varnosti, ekologije in na področju samega obratovanja.

»Neodvisno od tega, kje na svetu delamo, veljajo ista merila tako, kar zadeva naše etično obnašanje, ekološkoodgovornost in spoštovanja kulture v regiji, kjer delamo,« odnos do zaposlenih, okolja in lokalne skupnosti opiše generalni direktor.

V vodstvu slovenski strokovnjak

Vladimir Puklavec

je generalni direktor TGE Gas Engineering GmbH in predsednik upravnega odbora Tractebel Gas Engineering Trading Shanghai, TGE Gas Investments, Gasfin SA, Gasfin Investment SA in Gasfin Development SA.

Že leta 1968 se je, takoj po diplomi iz področja termodinamike na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, zaposlil v Nemčiji (Linde AG Munchen), kariero pa nadaljeval v Bonnu (Liquid Gas GmbH), kjer je napredoval v vodjo oddelka za inženiring. V osemdesetih letih je delal kot tehnični direktor v E.ON-u (Ruhgas LNG Essen), kasneje pa se je aktivno vključil tudi v ustanavljanje družbe Liquid Gas International GmbH Bonn, ki jo je leta 1993 prevzela družba Tractebel-Suez, kjer je

bil odgovoren za aktivnosti na področju LNG/Natural gas. Na vseh odgovornih mestih je bil Vladimir Puklavec kot menedžer odgovoren za razvoj projektov in inženiring, finančni menedžment, na mnogih projektih tudi za področje varnosti in upravljanje mednarodnih družb.

Bil je tudi aktiven član organizacije International Gas Union iz Chicaga, ZDA (komite za varnost za LPG in LNG 1978-1980) in uradni predstavnik Nemčije v komisiji evropske skupnosti za pripravo zakonodaje na področju preprečevanja in upravljanja ob večjih nesrečah na področju industrijske uporabe plina (1978-1980).

Pod njegovim vodstvom je bilo načrtovanih in zgrajenih več kot 80 različnih tankerjev in več kot 30 terminalov in skladišnih objektov za utekočinjeni zemeljski plin in naftni plin na območju Nemčije, Francije, Belgije, Nizozemske, Italije, Španije, Norveške, Egipta, Kitajske, Taivana (Formoze), Brazilije in ZDA, pri čemer je aktivno sodeloval tudi na področju analiz in študij različnih vidikov varnosti in okoljskih presoj.

Uroš Prosen

Uroš Prosen je leta 1995 diplomiral na Fakulteti za strojništvo in sicer iz smeri konstrukterstvo in gradnja strojev. Po diplomi se je še dodatno izobraževal na področjih matematike, numeričnih metod, metod optimizacije, zanesljivosti sistemov in mehanizmov. Leta 1995 se je zaposlil v farmacevtski družbi Lek na področju inženiringa v farmacevtski proizvodnji, kjer je skozi delo na številnih projektih pokrival področje avtomatizacije. Leta 2005 je na Leku prevzel funkcijo energetskega menedžerja. Kot energetski menedžer je bil med drugim zadolžen tudi za trgovanje z emisijskimi kuponi CO₂ ter bil tudi predstavnik Leka za to področje v skupini Novartis. Uroš Prosen ima kvalifikacije na področju računalništva, energetskega managementa in projektnega vodenja. Od sredine 2007 je zaposlen v ljubljanski podružnici TGE Gas Engineering kot vodja projekta izgradnje terminala UZP in plinsko-parne elektrarne.

Kar precej let ste delali v Leku in to na odgovornih položajih. Kako to, da ste se odločili zamenjati službo v tako uglednem podjetju kot je Lek in se zaposliti v Sloveniji dokaz neznanosti družbi TGE Gas Engineering?

Po določenem času dela v nekem okolju, četudi je to okolje še tako ugledno, si verjetno večina ljudi želi tudi kakšnih novih izzivov. Sam sem v Leku preživel približno 10 let in menim, da je to obdobje, ko se velja soočiti z novimi strokovnimi izzivi. Ob ponudbi TGE Gas Engineering, da bi jim pomagal uresničiti projekt izgradnje terminala utekočinjenega zemeljskega plina in plinsko-parne elektrarne, sem imel sicer na začetku nekaj pomislekov ali so njihovo poslovni

načrti sploh realni ali je projekt okoljsko sprejemljiv oziroma ali ne predstavlja določenih tveganj. Vendar, ko sem pogledal projekt v detajle in spoznal, da projekt ne predstavlja nikakršnih okoljskih tveganj, ko sem ugotovil vse prednosti, ki jih ta projekt prinaša tako lokalni skupnosti kot tudi slovenskemu gospodarskemu in energetskega razvoju, sem brez pomislekov izbral novega delodajalca in s tem tudi delo na tem resnično dobrem projektu, polnem izzivov in priložnosti za uresničevanje znanja, ki sem jih pridobil med študijem, dodatnim izpopolnjevanjem in navsezadnje tudi v svoji desetletni delovni praksi. Danes sem še toliko bolj prepričan, da sem se pravilno odločil, saj gre za ugledno mednarodno družbo. Prepričan sem, da se bodo v primeru realizacije projekta v Kopru za mlade ljudi na obali odprla nova odlična in dobro plačana delovna mesta, kar je danes seveda silna redkost.

Kakšne so vaše funkcije v slovenski podružnici TGE Gas Engineering?

Trenutno sem vodja projekta izgradnje terminala utekočinjenega zemeljskega plina in plinsko-parne elektrarne, kar pomeni, da v Sloveniji koordiniram vse aktivnosti, ki so povezane z načrtovanjem samega objekta, študijami povezanimi z umeščanjem objekta v prostor in energetskega sistema. Trenutno pa sem najbolj vpleten v pripravo še zadnjih preliminarnih študij, ki se nanašajo na okoljska in varnostna vprašanja. Gre za študije, ki nam bodo pomagale pri predstavitev projekta lokalnim skupnostim oziroma pri odgovorih na njihova pričakovana vprašanja. Prav tako sem intenzivno vključen v proces predstavitev projekta prebivalcem Kopra. Gre za zelo zahtevne aktivnosti, ki jih želimo izpeljati skrajno profesionalno in transparentno.

Kje vidite največje prednosti tega projekta?

Projekt prinaša Kopru in Sloveniji veliko gospodarskih in

energetskih prednosti. Že zgolj z vidika strateške in varne oskrbe z zemeljskim plinom bi bila Slovenija s tem projektom globalno povezana z dobavitelji zemeljskega plina in hkrati vstopna točka v evropski plinovodni sistem. Najbrž ni treba posebej razlagati, kaj bi s tem Slovenija pridobila. Uresničitev projekta pomeni tudi izgradnjo plinsko-parne elektrarne, ki bi predstavljala temeljni korak k varnosti električne oskrbe na Primorskem. Poleg energetskih in gospodarskih koristi projekt predstavlja tudi velike ekonomsko-socialne koristi, saj bo omogočal nove zaposlitve, v času gradnje pa poslovno priložnost za celo vrsto gospodarskih subjektov v regiji, saj bo okoli 400 milijonov EUR namenjeno za domača podjetja kot izvajalce del na projektu. Omenil bi tudi, da se bo izrazil povečal poslovni turizem. Poslovni turizem je pa tisti, ki ni zgolj sezonski ampak je prisoten skozi celo leto.

Ali verjamete, da bo projekt plinskega terminala in plinsko-parne elektrarne v Kopru mogoče uresničiti?

Če ne bi verjel v njegovo uresničitev, bi težko sodeloval pri tem projektu. Kot sem že povedal, trdno verjamem, da je to projekt, ki tako Kopru kot celotni Sloveniji prinaša nesporne koristi in strateške prednosti na nivoju Evropske unije. Odločitev o uresnitvi projekta seveda ni na strani TGE, ampak na

strani slovenskih odločevalcev na nacionalni in lokalni ravni. Zavedamo se, da odločitev sicer ni enostavna, toda hkrati bi se ti odločevalci morali zavedati vseh dolgoročnih negativnih posledic tako na gospodarskem kot energetskega področju, če bodo sprejeli odločitev, da tega projekta v Sloveniji ne bo.

Katere so po vašem mnenju največje ovire za realizacijo projekta?

Težko bi izpostavil samo eno oviro, ker jih je več in se med sabo najbrž seštevajo. Ena je zagotovo soočanje različnih interesov na področju energetike, druga je nezmnožnost sprejemanja strateških odločitev, ki na prvi pogled niso najbolj priljubljene med volivci. Tretja pa je najbrž ta, da nasprotniki projekta izkoriščajo določeno neinformiranost ljudi o projektu in to projicirajo v strah pred neznanim. To se vidi v tem, kako neprestano nekateri razlagajo in pišejo o nevarnostih, ki sploh niso realne in jih ni. Slabo informirani posamezniki suvereno razlagajo drugim o našem projektu, ki o tem prav tako ne vedo nič ali zelo malo. Rezultat vsega tega je gradnja neke panične atmosfere v lokalni javnosti, ki nima nobene realne podlage. Najhujši nasprotnik razvoja je neznanje. Zavajanje z neresnicami o projektu in tiščanje glave v pesek lokalnih voditeljev in ustvarjalcev javnega mnenja je sicer možen pristop za blokado projektov, ne verjamem pa, da to lahko pelje v

napredek nekega kraja, ker se na tak način izpuščajo izjemne priložnosti. Za zgled so lahko Italijani, ki bodo ne glede na naša nasprotovanja realizirali projekt v Žavljah. Plinski terminal bomo tako imeli pred nosom, a brez kakršnihkoli koristi za Slovenijo. Očitno sosedje znajo voditi dialog s ponudniki projekta in to na nacionalnem in na lokalnem nivoju. Tega dialoga v Kopru pa tudi v Ljubljani danes očitno ne zna ali ne želi voditi nihče.

Politični odločevalci na nacionalni ravni ves čas poudarjajo, da je projekt z energetskega in okoljskega stališča odličen, da pa je ključen problem ta, da zanj ni sprejemljivosti v lokalnem okolju. Se strinjate s temi trditvami?

Nikakor ne. Bojim se, da so to izjave izrečene precej na pamet, saj ni neke resne analize ali res vsi v lokalni skupnosti nasprotujejo projektu. Te izjave temeljijo na nasprotovanju parih posameznikov, ki ne morejo predstavljati celotne lokalne skupnosti. Naše izkušnje so precej drugačne. Bili smo v kontaktu že z zelo veliko ljudmi v Kopru in vedno je rezultat pogovorov enak. Na začetku so nezaupljivi, ko pa jim v celoti in transparentno predstavimo projekt vključno z vsemi temami, ki so povezane z okoljem in varnostjo, se njihovo mnenje počasi spreminja. Poudaril bi, da je projekt plinskih terminalov v Sloveniji podvržen izraziti negativni kampanji, ki jo vodijo nekateri posamezniki, ki v tem, zelo profiliranem in javnomnenjsko zanimivem projektu, z negativnim pristopom gradijo svojo politično držo. Biti proti je vedno najlažje in zelo udobno. Nihče od teh posameznikov pa ne pove, kakšne so potem druge alternative za razvoj kraja, ki bi lahko na področju energetike, gospodarskega razvoja in aplikativnih raziskav

in novih delovnih mest prispevale vsaj toliko kot naša ponudba, če ne več. Nihče tudi ne razloži, kako bodo gledali prebivalci Kopra na isti projekt v sosednji državi, ki jih bo v vsakem trenutku in vsak dan opominjal, da je plinski terminal možno narediti in od tega dobro živeti.

Kaj nameravate storiti, da bi v prvi meri preverili ali je projekt za lokalno skupnost res tako zelo nesprejemljiv?

Projekt bomo na lastno iniciativo predstavili različnim krogom strokovne, gospodarske in univerzitetne javnosti. Prav tako ga bomo predstavili vsem tistim posameznikom, ki jih projekt zanima oziroma želijo biti o njem vsaj informirani. Tu smo si sicer želeli, da bi bil naš sopotnik v predstavitev tudi občina, vendar se je izkazalo, da bomo morali predstavitev izpeljati samostojno.

Kakšno vlogo bo TGE kot podjetje odigral v primeru terminala v Kopru? Očitajo vam namreč, da boste terminal postavili in potem odšli. Kako to komentirate?

TGE je podjetje, ki pripravlja vse potrebno za projekt, ga bo načrtovalo in gradilo, torej pokriva celoten inženiring. Kot manjšinski deležnik bo seveda tudi lastnik terminala. Da pa bo terminal UZP uspešno zaživel in se razvijal, bodo poskrbeli lastniki podjetja, ki bo s terminalom upravljalo. Med temi lastniki bi morala biti slovenska energetska podjetja, vsekakor pa bodo v lastniški strukturi tudi tuja podjetja, ki bodo lahko poskrbela, da se bo plin dejansko tudi distribuiral in prodajal končnim uporabnikom. Tako TGE kot ostali potencialni lastniki, kot je na primer občina, bodo najbolj bistveno zainteresirani, da bi objekt varno in brez težav obratoval ter da bo ustvarjal primerne finančne donose.

Referenčni projekti TGE Gas Engineeringa

Samo v letu 2007 so TGE-jevi strokovnjaki zaključili kar štiri pomembne projekte (terminale za različna uplinjena goriva), in sicer večino na Kitajskem, med njimi pa je bil prav zadnji sprejemni terminal za utekočinjeni zemeljski plin v Murgadosu (Španija). Lastnik podjetja je špansko podjetje Reganosa. Leto prej, torej 2006, pa izvozni plinski terminal na norveškem otoku Melkoya, katerega lastnik je Snohvit License Group iz Norveške. Istega leta so zaključili postavitve sprejemnega plinskega terminala v ZDA (Teksas). Skupaj so TGE-jevi inženirji po svetu zgradili kar 20 različnih terminalov, med katerimi seveda posebej izstopajo prav terminali utekočinjenega zemeljskega plina.

TGE obvladuje procesne in logistične rešitve v celotni plinski verigi mednarodne trgovine. Pri snovanju in izvedbi projektov uporablja tehnologije, ki preprečujejo emisije v okolje in v plitvih morjih izključujejo uporabo morske vode.

TGE je eno izmed vodilnih inženirskih podjetij na svetu na področju nizkotemperaturne plinske tehnike.

Vladimir Puklavec, generalni direktor **TGE Gas Engineering GmbH**, je bil tudi aktiven član organizacije International Gas Union iz Chicaga, ZDA (komite za varnost za LPG in LNG 1978-1980) in uradni predstavnik Nemčije v komisiji evropske skupnosti za pripravo zakonodaje na področju preprečevanja in upravljanja ob večjih nesrečah na področju industrijske uporabe plina (1978-1980).

Za uresničevanje projekta v Kopru slovensko energetska podjetje

TGE Gas Engineering je izvajalec projektov in nosilec celotne inženirske dejavnosti in nadzora. Lastnik plinskega terminala pa bi bila novoustanovljena družba, kjer bodo v lastniški strukturi, ob tujih družbah, predvidoma v večini udeležena tudi slovenska energetska podjetja in občina. TGE namerava ponudbo za solastništvo ponuditi tudi občanom, ki bodo tako s svojim deležem lahko udeleženi tudi pri uspehu poslovanja.

TGE bo v fazi priprav in izgradnje projekta omogočil visokokvalificiranemu inženirskemu kadru strokovno usposabljanje za področje tehnologij utekočinjenega zemeljskega plina, kar je enkratna priložnost za vse tiste, ki že imajo visoko tehnično izobrazbo kot tudi za študente tehničnih fakultet, ki jih je TGE tudi pripravljen štipendirati.

Nov lokalni izlet v Slovenski Istri

POHODNIŠKA POT - SLAVNIK

Že vrsto let se v našem t.i. obalnem turizmu ugotavlja, da je malo oz. premalo izven penzijske ponudbe. Stvari pa se vendarle premikajo na bolje s trudom vseh, ki delujemo v gostinski, hotelski in turistični dejavnosti. In prav z namenom ponuditi nekaj novega in s tem razširiti ponudbo, smo se v turistični agenciji (v nadaljevanju: TA) Istranka iz Kopra odločili, da pripravimo nov lokalni razpisni izlet, namenjen domačim in tujim gostom, ki preživljajo svoj odih v Slovenski Istri.

V tujini podobno organizirane izlete poznajo pod imenom TREKKING (pohodništvo). Pri nas je sicer pohodništvo precej razvito in ima dolgoletno tradicijo, vendar pa je organiziranih pohodniških izletov prek turističnih agencij le za vzorec. Nekoliko bolj je prisotno le pohodništvo, ki je pripravljeno samo za določeno hotelsko hišo v okviru kompletne hotelske ponudbe.

Sama ideja o razpisnem pohodniškem izletu sicer ni nova. Segaj nazaj, ko je izkušeni turistični delavec in vodnik Igor Škorja s strani skrbnikov slovenskih gora dobil namig, da ne bi bilo nič narobe, če bi tudi turisti dobili možnost organiziranega obiska slovenskih gora. To je bilo dovolj, da je kot aktiven planinec ter poznavalec mednarodne logistike (IATA) začel razvijati idejo o pohodniškem izletu, ki jo je predstavil nekaterim iz Slovenske turistične organizacije (STO). Prejel je pohvalo za vložen trud in vzpodbudo za nadaljnje delo. S strani STO je prišla tudi pobuda za objavo v Banki turističnih priložnosti Slovenije, kar je tudi storil. Na tej osnovi je v letu 2007 prišlo do prvih poslovnih razgovorov z turistično agencijo ISTRANKA iz Kopra, ki so v letu 2008 prerasli v aktivno poslovno sodelovanje, katerega rezultat je nastanek novega turističnega produkta, pod imenom POHODNIŠKA POT - SLAVNIK.

V iskanju nečesa novega, je to pripeljalo do realizacije njegove zamisli, da v Slovenki Istri pripravimo in ponudimo nov lokalno/razpisni pohodniški izlet, v katerega bo vključen naš najbližji tisočak Slavnik. Razvili smo kombinacijo: transferna logistika (avtobus + vlak), pohodništvo in tipična kulinarika

v povezavi z geografsko lego, pokrajinskimi značilnostmi, naravnimi danostmi, našo zgodovino in z vrednotami zdravega življenja ter gibanjem v naravi.

Pri nastajanju produkta smo uporabili svoje izkušnje in znanje na področju turizma ter vse skupaj povezali še z znanjem planincev. Strokovno vodenje izleta je namreč prevzelo Obalno planinsko društvo Koper. V svojih vrstah imajo več usposobljenih planinskih vodnikov, ki jim tudi tuji jeziki ne predstavljajo večjih težav in lahko v vodniškem smislu vrhunsko izpeljejo pohodniški izlet.

POHODNIŠKA POT - SLAVNIK se uvršča med enodnevne pohodniške izlete, lažje kategorije in je prijavljen na Avtorski agenciji Slovenije pod oznakami P-22/03 in P-15/08. Namenjen je hotelskim in drugim gostom na obali, ki želijo svoje počitnice preživeti aktivno, raznoliko in v povezavi z naravo. Primeren je tudi za enodnevne izletnike oz. pohodnike iz notranjosti. Skratka pripravljen je za vse, ki radi naredijo nekaj zase, ki uživajo v svežem gorskem zraku in objemu vetra, ki

Na vrhu Slavnika.

uživajo v panoramskih razgledih, ki jih navdušuje gorsko cvetje ter petje ptic in nenazadnje za tiste, ki so radi v dobri družbi.

Priprave na izlet so potekale lansko poletje in v avgustu 2008, ko je bil izlet dovolj dobro pripravljen, smo se odločili da ga predstavimo javnostim, turističnim agencijam in vsem ki so s turizmom kakor koli povezani.

Lani promocijski izlet

program (avtobusni prevoz, prevoz z vlakom, strokovno vodenje, nezgodno zavarovanje, hrano in pijačo po programu) potekajo po objavljenem itinerariju.

Sam program POHODNIŠKA POT - SLAVNIK je zamišljen tako, da se zjutraj med 8.45 in 9.45 uro opravi avtobusni transfer vseh prijavljenih izletnikov iz Pirana, Portoroža,

Lucije, Strunjana, Izole, Žusterne in Ankarana, do železniške postaje v Kopru. Tam jih sprejme planinski vodnik in z vlakom se odpeljejo podolnino reke Rižane, prek kraškega roba do Kozine. Vodnik vožnjo izkoristi za predstavitev: Škocjanskega zatoka, doline reke Rižane, Hrastovelj in kraškega roba.

Na Kozini se po kratki pripravi začne lahkotna hoja proti vrhu Slavnika (1028 m), ki omogoča lagodno pohajkovanje v senci dreves, s postanki in razlago vodnika. Med potjo osvojijo tudi sosednji, nekoliko nižji hrib - Grmado. Po približno treh urah pohodniki prispejo na vrh Slavnika. V koči, jih prisrčno sprejmejo in pogostijo z tradicionalno joto, sladico in čajem. Sledi počitek in po želji, panoramski sprehod po bližnji okolici. Razgled na vse štiri strani je prekrasen, če le vreme dopušča. Ob dogovorjeni uri se pohodniki ponovno zberejo v koči, saj jih čaka še spust po južnem pobočju Slavnika. Po približno uri in pol prispejo v vas Prešnico, kjer na skalnem robu nad vasjo počakajo vlak. V Koper se pohodniki vrnejo ob 18.10 uri. Čaka jih avtobus, ki jih prepelje nazaj na izhodiščno mesto. Program izleta je preveden v angleški, nemški in italijanski jezik. Izlet smo plasirali v vse namestitvene obrate, lokalne turistične agencije in TIC-e v Slovenski Istri. Hkrati smo izlet objavili tudi na internetnih straneh www.istranka.si. Za zaključene skupine (najmanj 15 oseb), pa se lahko po predhodnem dogovoru izlet izvede med tednom.

Pričetek izvajanja izleta je predviden v drugi polovici marca, vsako soboto in nedeljo do oktobra 2009.

Turisti in drugi zainteresirani se lahko prijavijo in izvršijo vplačilo za izlet v TA Istranka Koper in v vseh pooblaščenih turističnih agencijah v Slovenski Istri. Organizator in koordinator izleta je TA Istranka Koper, ki bo poskrbela da izlet poteka po turističnih standardih ter da vse storitve, ki so vključene v

Organizator in centralni booking izleta:

**Turistična agencija in trgovina
ISTRANKA Koper
Pristaniška ulica 3
Tel./fax: 05 62 72 140
E-mail: istranka.koper@gmail.com**

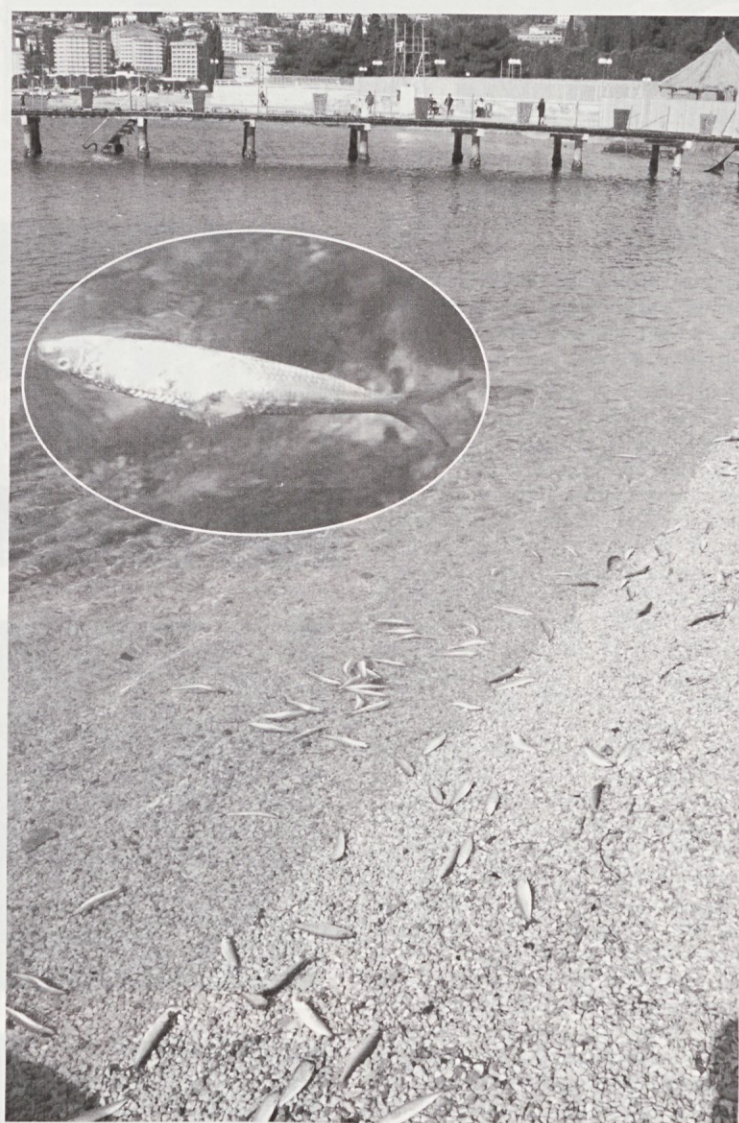
Da ideja ni ostala samo na papirju gre zahvala **timu** turistične agencije Istranka iz Kopra in še posebej njenemu direktorju Ivanu Tratniku, ki je posedoval podjetniški čut in moč za nekaj novega.

Mladi o pomladi

V tednu, ko smo v Slovenski Istri obeležili slovenski kulturni praznik, so v okviru pedagoškega programa OŠ Hrvatini, Šmarje, Gračišče Prade, Izola - Livade, Centra za korekcijo sluha in govora Portorož pred Tartinijevim spomenikom v Piranu razstavili skupinsko delo na temo: **V pomladi**. Razstava je bila tudi v Pečaričevi galeriji ter tudi v posameznih šolah. Učence je pozdravil in se jim zahvalil za predstavitev Anton Biloslav, ravnatelj Obalnih galerij Piran.

FOTO: FK-Primorski utrip.

Naravni ali nenaravni pojav?

Množično umiranje rib in njihov pristanek na obalnih plažah je sprožilo vrsto ugibanj med ljudmi ali res gre za naravni pojav. Na Morski biološki postaji v Piranu so bili o vzrokih pogina rib zelo previdni. Nikakor ne more biti res, da bi jih toliko izbruhal ali preplašil tudi nenavadni gost v našem morju kit grbavec. Znanstveniki še niso povedali zadnje besede. Pravijo, da gre za tujerodno vrsto. Riba v krogu je pogrizena.

Piran Predstavitev revije ANNALES

V kongresni dvorani Morske biološke postaje Piran, Fornače 41, bodo v ponedeljek, 16. marca ob 13. uri na novinarski konferenci predstavili revijo ANNALES - Anali za istrske in mediteranske študije. Series Historia Naturalis 18, 2008.

Po uvodnih nagovorih dr. Rada Bohinca, rektorja UP in dr. Tamare Lah Turnšek, direktorice Nacionalnega inštituta za biologijo bodo revijo predstavili dr. Darko Darovec, dr. Lovrenc Lipej, dr. Patricija Mozetič in mag. Robert Turk.

Dan spomina in opomina

Za strunjanski zločin nad otroki leta 1921 nihče ni odgovarjal!

Tudi letos so v Strunjanu pripravili množično žalno slovesnost in se spomnili nič hudega slutečih nesrečnih otrok, žrtev fašističnega nasilja. 19. 3. 1921 so z vlaka na poti v Trst streljali na otroke pijani mladi fašisti in jih sedem zadeli. Pod streli sta umrla Renato Brajko in Bartole Domenico. Pet otrok je bilo ranjenih, med njimi dva huje, ki sta ostala invalida vse življenje.

Množici prisotnih na spominski slovesnosti, 13. 3. 2009, pred spomenikom v Strunjanu je najprej pozdravila predsednica sveta KS Strunjan Marina Knez, nato pa sta spregovorila slavnostni govornik predsednik društva TIGR Primorske Marjan Bevk in župan Občine Piran Tomaž Gantar. Spominske slovesnosti se je udeležil tudi dr. Patrick Vlačič, minister za promet. Vence je položilo 16 delegacij, med njimi delegacija Občine Piran, mladine iz Strunjana, delegacije političnih strank SD, LDS, DeSUS Piran, delegacija ZB za vrednote NOB občine Piran, Krajevne skupnosti Strunjan, kluba mladih Tigrovcev in druge. Slovesnosti so pridali pomen tudi praporščaki ter mladi iz piranskih osnovnih šol.

Na spominski slovesnosti v Strunjanu sta bila poleg letošnjega slavnostnega govornika Marjana Bevka govrila tudi piranski župan Tomaž Gantar in predsednica sveta KS Strunjan Marina Knez.

Marjan Bevk

Danes je dan našega razmisleka, spomina in opomina. Na kraju tragičnega dogodka, ki je napovedoval vso brutalnost razčlovečenih pripadnikov ideologije v imenu katere je Italija izvrševala genocid nad Slovenci - in asimilacijo. Predvsem otrok s prevzgojo v drugo narodno identiteto. Zvečer 29. oktobra 1918 je udarila novica, da je konec prve svetovne vojne. Tretjega novembra so Italijani zasedli Trst, petega novembra so bili italijanski vojaki že v Sežani. Primorsko je okupirala Italija, ki je na plakatih obljubljala Slovincem pravice in svobode. Slovenci! Italija je velika država svobode, dala vam bo iste pravice kakor drugim državljanom. Dala vam bo šole v vašem jeziku, še več kot vam jih je dala Avstrija. Čuvana bo vaša vera, kajti katoliška vera je vera vse Italije. Slovenci, bodite prepričani, da bo velika, zmagovita Italija skrbela za svoje državljane ne glede na njihovo narodno pripadnost.

In se je začelo:

13. julija 1920 je bil požgan Narodni dom v Trstu. Pisatelj Boris Pahor se spominja kako je kot 7-letni deček gledal kako so plameni požirali veličasten simbol moči slovenske kulture.

31. oktobra 1926 so fašisti vdrl v Kulturni dom v Gorici. Na dvorišče so zmetali knjige iz bogatih knjižnic, opremo, stroje in arhive. Zvečer so fašisti naskočili Trgovski dom. Skozi okna so zmetali knjige in inventar, ga zažgali in s hrupnim kričanjem plesali okrog ognja. Sredi leta 1927 so Italijani prepovedali delovaje vseh slovenskih kulturnih društev.

1. oktobra 1923 je smrtni udarec slovenskemu šolstvu zadala Gentilijeva reforma in tako je ostalo okrog 50 tisoč slovenskih otrok brez osnovnega izobraževanja v materinščini. Namesto slovenskih šol so uvedli italijanske, namesto slovenskih mladinskih društev organizacijo Ballila, ki je bila obvezna in prisilna. Z obleko uniformiranega razčlovečenja je hotela Italija razčlovečiti in zatreti tudi slovensko dušo!

Prav vodje mladinskih kulturnih društev so se organizirali v narodnoobrambno gibanje TIGR (Trst-Istra-Gorica-Reka), ki je imelo podporo ljudi tudi po primorskih vaseh od Bovca do Trsta. Organizirali so mrežo skrivnih tečajev slovenskega jezika, skrivne slovenske šole. Zavedali so se, da če otroku odvzameš materinski jezik, mu opustošiš dušo in ljubezen in odrežeš popkovino z materjo - domovino. Slavnostni govornik je bil kritičen do današnjih učbenikov. O oporu in boju primorskega ljudstva proti fašizmu ničesar in to od osvoboditve sem in o NOB zadnje čase vedno manj.

Za Primorce je bil narodnoosvobodilni boj logično nadaljevanje predvojnega upora. Upora v imenu duha, v imenu človeških pravic, to je do rabe rodnega jezika, šolanja ob domačih knjigah in vzdrževanja v zvestobi narodni identiteti.

In kaj zdaj, nas sprašuje na tisoče žrtev fašističnega nasilja? Tudi otrok. Kaj boste storili zdaj... ali boste klonili in molčali, ko vas hočejo ožigosati kot genocidni narod, ko vam hočejo pravico do samoobrambe prekrstiti v genocidnost. Bomo molčali in predajali krivice vnučkom?

Kaj naj naredijo ti, ki so zaznamovani s preteklostjo vojn in sovraštva - in upam si reči vedno večjega podpihovanja negativnih strasti zaradi nerazčiščene preteklosti, je zaključil svoj govor slavnostni govornik Bevk.

Župan Tomaž Gantar

Nesprejemljiva je politika nepristranskega pogleda na preteklost in zavestnega potvarjanja zgodovinskih dejstev.

Danes smo se ponovno zbrali, da izkažemo zvestobo spomina otroška življenja, ki so jih pred 88 leti grobo presekali strelji fašističnega zločinca. Ne morem si predstavljati ničesar bolj nizkotnega od nasilja nad nedolžnimi otroki, ničesar bolj krutega od ropanja življenj tistih, ki so komaj začeli živeti. In ko stojimo na mestu tako krvavega zločina, nikakor ne moremo razumeti vseh tistih, ki zakrinkani v tančico lažne zgodovine vsako leto bolj drzno ponovno obujajo prav tista sovraštva, ki so privedla do poboja nedolžnih otrok. Zgodovina skuša dogodke iz preteklosti raziskati kritično in nepristransko, a očitno različni ljudje ohranjajo zgodovinski spomin povsem drugače. Nesprejemljiva je politika nepristranskega pogleda na preteklost in zavestnega potvarjanja zgodovinskih dejstev in zatiskanja oči pred zločini, kot je bil strunjanski pokol. Zanj ni ne opravičila, ne ideologije in ne prepričanja, ki bi takšno grozodejstvo lahko opravičila, je poudaril župan.

Veliko lažje si je pripovedovati pravljice o „slovanskem ekspanzionizmu“ in o „barbarstvu“ slovanskih sosedov, kot pa resnico o trpljenju okupiranega in potujčevanega naroda ter o njegovem legitimem narodnoosvobodilnem boju. Veliko lažje je svoje prednike malikovati kot junake, kot pa med njimi poiskati okrutne zločince, ki so pobijali, mučili in internirali nedolžne civiliste, je bil tokrat oster župan. Njegove besede so ciljale na domača in italijanska tla. Namesto, da bi v Rimu zbrali moč za obžalovanje in iskreno opravičilo žrtvam fašističnega nasilja, posamezni politiki s fiktivno preteklostjo obremenjujejo generacije, ki so z njo neobremenjene.

Danes si je težko predstavljati čase zatona vseh moralnih vrednot. Tudi sami se moramo soočiti, raziskati in zaključiti mučna poglavja iz svoje zgodovine.

Neizbrisno ostaja dejstvo, da ne sprejemamo „prirejene“ zgodovine in ne rehabilitacije izdajalcev svojega naroda. Neizbrisno ostaja tudi dejstvo o povojnih pobojih, ki ne morejo in ne smejo postati razlog za blatenje vseh tistih borcev in borkov narodnoosvobodilnega boja, brez katerih danes ne bi živeli v svobodni, samostojni in neodvisni Sloveniji, je poudaril župan.

Galerija Banke Koper

Razstava fotografij avtorja Jake Jeraše

Letošnjo sezono razstav umetniških del v Galeriji Banke Koper so odprli 27. februarja s prvo razstavo fotografij uveljavljenega fotografa Jake Jeraše, ki sodi v srednjo generacijo uveljavljenih slovenskih ustvarjalcev na področju umetniške fotografije. Fotografije o prostranih solnih bazenih v Sečoveljskih solinah, ki jih je z občutkom in fotografsko natančnostjo posnel Jake Jeraša - ogledala si jih je velika množica ljubiteljev kulture - delujejo kot slike, je na otvoritvi razstave povedala umetniška kritičarka kustosinja Nives Marvin iz Obalnih galerij Piran, ki so skupaj z gostiteljico Banko Koper pripravili razstavo. Ob nežnih zvokih strun harfe je obiskovalce in avtorja pozdravil predstavnik Banke Koper d.d. Igor Radovič in z veseljem naznanil, da se ta razstavni prostor poslej imenuje Galerija Banke Koper.

Jake Jeraša je doma iz Kopra. Kot izkušen fotograf in poznavalec pokrajine je s svojimi novjšimi deli, z izbranim motivom solinskih bazenov, želel izpostaviti določene izseke ambienta Lere v prostoru Sečoveljskih solin, kar mu je tudi uspelo. Od leta 1986 deluje kot samostojni kulturni delavec. Je član Društva fotografov Slovenije. Doslej je imel že osemnajst osebnih razstav, za svoje delo pa je prejel že tudi več nagrad.

Avtor Jake Jeraša, Nives Marvin in Igor Radovič.

Obiskovalci razstave v Galeriji Banke Koper, 27. 2. 2009, v organizaciji Obalnih galerij Piran. FOTO: FK-Primorski utrip.

Obiskovalci razstave v Galeriji Banke Koper, 27. 2. 2009, v organizaciji Obalnih galerij Piran. FOTO: FK-Primorski utrip.

Kulturne prireditve v Piranu

15. marec ob 20. uri - Avditorij Portorož. Špas teater. Gledališka predstava izven abonmaja Ženske&Moški.com.

20. marec ob 19. uri - Kulturni dom Sv. Peter. Območno srečanje odraslih gledaliških skupin. Komedija - Tone Partlič: Krivica boli. Brezplačni vstop.

21. marec ob 17. uri - Gledališče Tartini Piran. PEDENJPED. Vstopnina 4,20 evra.

22. marec ob 19.30 - Avditorij Portorož. Dobrodelni koncert. Vstopnina 13 evrov.

28. marec ob 18. uri - Gledališče Tartini Piran. Plesna predstava Na podstrešju.

Gani Llallosi

Razstavo del piranskega likovnega umetnika v Galeriji Loža v Kopru s pomenljivim naslovom To ni TV, bodo po 18. marcu selili v Benetke.

Razstavo njegovih slik (akril na platno) so odprli v koprski galeriji Loža 12. februarja 2009. Ljubitelji likovne umetnosti si lahko njegova dela - najnovejši cikl slik obrnjenih narobe, kot da bi odsevale narobe svet - ogledate do 18. marca 2009, nato pa bodo njegova dela selili na razstavo v prostore galerije A+A v Benetkah.

Foto: arhiv OGP

Gani Llallosi se je rodil leta 1965 v Prištini. Je predstavnik srednje generacije umetnikov. Po končani

Akademiji za likovno umetnost v Prištini, kjer je diplomiral leta 1989, je svoje izobraževanje na področju umetnosti nadaljeval na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in leta 1991 zaključil še slikarsko specialko pri prof. Andreju Jemcu ter leta 1993 grafično specialko pri prof. Lojzetu Logarju. Študiral je tudi v Berlinu in Parizu. Od leta 1990 je član Društva slovenskih likovnih umetnikov. Živi in dela v Piranu

Čeprav so avtorjeve slikarske začetke obvladovala abstraktna iskanja, je zadnje čase v njegovih delih zaznati prevlado figuralne govornice, ki kaže navezanost na elemente zgodovinskega pop-arta pa tudi polpretekle fotorealistične izkušnje. Ta forma mu dopušča bolj zavzeto držo pri komentiranju realnosti sodobnega časa. Zlasti, ker se vsebina slik pogosto dotika aktualnih dogajanj

njegove dežele, Kosovo, razpete med zgodovinske spone preteklosti ter nemirno projekcijo prihodnosti. Gani Llallosi se je s svojimi zadnjimi serijami »na glavo« obrnjenih slik, ki jih obvladuje neprikriti jezikovni eklekticism, hudomušno spotaknil ob nekatere prepoznavne likovne vzorce iz preteklosti. Hlastavo je posegel v motiviko bogate zgodovine evropskega slikarstva in ustvaril kaotično podobotvorje, ki učinkuje z manipulativnostjo reklamnega sporočila. Prizvajanje detajlov njihovih predelava v vsebinskih razmerjih novih slik je zaznamovana z močnim veznim elementom, televizijskim ekranom, ki vizualno poenoti motivno različna izhodišča teh del. Pri poimenovanju cikla je zato prostodušno uporabil slovito neafirmativno verbalno izjavo belgijskega nadrealista Renéja Magritteja in iz fraze To ni pipa skoval

izpeljanko To ni TV ali This is not TV. S škatlato obliko tehnološko ne najnovejšega modela televizije (ponekod ga zamenja z daljinskim upravljalnikom ali radijem) se avtor ironično dotika fenomena vseomogočne prisotnosti sodobne tehnologije in njenega vse bolj manipulativnega potenciala. Avtor je svoj vizualni besednjak na osmih platnih velikega formata barvno reducirjal do skrajnih meja, ga odel v monokromijo, v katero zgolj po naključju vdirajo sveži poudarki barve. Llallosijeva slikarska pripoved z neobičajnimi in drznimi povezavami se nam razkriva kot sanjarjenje pri odprtih očeh ali drugače, pogled na vsakdanje življenje na nevsakdanji način. Razstava bo konec marca prenesena v Slovenski razstavni prostor-galerija A+A v Benetkah.

Borci vabijo na spominske slovesnosti in proslave

Krajevna organizacija Zveze borcev za vrednote NOB Lucija je imela 13. marca popoldne v veliki dvorani Krajevne skupnosti Lucija zbor članov, na katerem so obravnavali poročilo o delu organizacije, ki ga je podala članica Jožica Sorta. Poudarila je, da je delovanje Krajevne organizacije osredotočeno na aktivnosti, ki vsebujejo smernice glavnega odbora združenj ZB Slovenije. Že večkrat je bilo na podobnih sestankih izrečeno veliko besed o potrebi po pomlajevanju članstva in kako mlade prepričati, da postopoma prevzamejo naloge, kajti kruto dejstvo je, da naši borci in borke počasi odhajajo. Samo v lucijski organizaciji, ki danes šteje 177 članov, je v letu 2007 umrlo 12 članov, v letu 2008 9, letos pa žal že trije. Spomin nanje so počastili z minuto molka.

V tem času so pridobili 19 novih članov, je povedal predsednik krajevne organizacije Janez Gerškščič.

Članarina za leto 2009 znaša 10 evrov. Za one, ki prejema manj kot 400 evrov pokojnine, velja le evidenčna članarina 1 evro. Na srečo med člani skorajda ni takšnih, ki bi prejimali tako nizko pokojnino.

Jožica Sorta je bila tudi nekoliko kritična do medijev, ki da ne obiskujejo njihovih sej. Navedla je tudi nekaj podatkov o starostni strukturi članstva v Luciji. Kar 75 članov je starih od 81 do 85 let, 12 članov je starih od 86 do 90 let, nad 90 let štejejo 3 člani, en član pa bo letos dopolnil 100 let. Zanimivo je, da je 41 članov mlajših od 70 let, kar daje upanje v lepšo in bolj zanesljivo prihodnost te krajevne borčevske organizacije, ki se na zboru ni dotaknila trenutnega političnega stanja v državi, ko je zaradi odkritja ostankov po vojni pobitih v Hudi jami v opuščnem rudniku Barbara pri Laškem, padla senca dvoma tudi na partizane, saj je predsednik slovenskih bork in borcev Stanovnik na TV dejal, da naj bi za množične poboje vedel tudi Tito.

Do sprave in skupnega obžalovanja dogodkov po drugi svetovni vojni na Slovenskem

Članica krajevne organizacije Jožica Sorta podaja poročilo o delu odbora v letu 2008. FOTO: Primorski utrip.

je zato še verjetno daleč.

Janezu Gerškščiču še en mandat

Ker se letos izteka mandat vseh organov ZB na krajevni in občinski ravni, so bile na dnevnem redu tudi volitve članov novega odbora lucijske borčevske organizacije in delegatov za občinsko volilno konferenco ZB občine Piran. Člani krajevne organizacije so na predlog Marije Fatur soglasno podaljšali mandat celotnemu krajevnemu odboru, saj je bil, kot so poudarili, uspešen, v redu in krasno deluje. Imenovali so tudi delegate za občinsko konferenco ZB Piran; Vojka Štular, Jože Sorta, Ivan Šimon, po funkciji pa tudi predsednik, tajnik in blagajnik krajevne organizacije.

Ljubo Koler predlagan za predsednika ZB Piran

Za predsednika Občinske organizacije

Zbor članov Krajevne organizacije ZB za vrednote NOB Lucija, 13. 3. 2009.

ZB za vrednote NOB Piran je bil predlagan Ljubo Koler, za podpredsednika Ivan Šimon, za člana NO Jože Sorta.

Za kandidata Ljuba Kolerja so dejali, da je človek mlajšega rodu, sposoben in predan gibanju in vrednotam ZB. Predsednik občinske organizacije ZB Piran Riccardo Giacuzzo žal zaradi boleznih ne more več opravljati svoje funkcije.

Program proslav 1 - 6 2009

Tudi v letu 2009 bo ZB Piran organizirala ali se udeležila številnih proslav. Program so pripravili za prvih šest mesecev.

Tako je že bila 6. marca v Avditoriju proslava v počastitev Dneva žena, 13. marca ob 11. uri dopoldne je bila v Strunjanu pri spomeniku padlih spominska slovesnost. V nedeljo, 22. marca, vabijo v Temnico (Miren Kostanjevica). Avtobus bo odpeljal iz Pirana ob 8.00 uri. Cena potovanja 10 EUR.

26. aprila vabijo na Nanos pri Abramcu, 9. maja v Lokavcu - Nova Gorica, 17. maja vabijo na Kozjanc v Brkinih, 30. maja na tradicionalno spominsko slovesnost v Gabrovico - Črni Kal, 6. junija se bodo v Hali Tivoli v Ljubljani srečali izgnanci, 13. junija bodo obiskali Ljubel - Trzič, 25. junija pa vabijo v Predmejo - Ajdovščina. Borčevska organizacija bo za vse obiske organizirala avtobusne prevoze. Prijave sprejemajo na tel. 05/ 673- 15-20.

LISICA

Lisica ima hmalem rojstni dan in načrtuje veliki program, da bo puno živali povabila, da čim več daril ona bi dobila.

Samo za praznik naredit, se če puno kupit, ona pa najrajši bi šla kokoši lovit. Zato ki eure lisica nikdar ni imela, samo če more ji potegne vrat. In ona si izmisli in gre živinozdravniku se pritoževati, da kmet nima srca, da zmerom kokoši zaprte v mreži ima. In da kmet bi moral te kokoši spustit in da na travniku se grejo igrat, da lisica bi mogla jim potegniti vrat.

In da tudi enako bi storil petelin, da bi ga ona navadila valcer plesat, da bi ga toliko vrtela, dokler ne bi tudi njemu potegnila vrat.

Ma kmet dobro lisico pozna, zmerom zaprte kokoši ima. In zato lisica za svoj rojstni dan zaradi kmeta mora menjati program.

Rihard Knez, Strunjan
Januar 2009.

V podjetju Emonec kafe ne poznajo krize

Znana družba Emonec kafe d.o.o. iz Koprca, Vanganelška cesta 20, je 1. marca 2009 začela pošiljati na tržišče nove izdelke - v pločevinkah pakirano čokolado in kavo.

BOŽO LUZAR

Uvedli so popolnoma novo proizvodno linijo, kjer delavci strojno polnijo v pločevinke, kupljene v Italiji, osem različnih vrst čokolade v prahu in izbrano mleto kavo, katere rok trajanja je dve leti. Direktor in lastnik družbe Emonec kafe d.o.o. in znani podjetnik Božo Luzar je predstavil polnilno linijo in pražarno kave z zmogljivostjo 1000 kg kave na uro ter celotni postopek - od nabave do polnitve in distribucije. Najboljšo kavo kupujejo v Braziliji in Afriki. Z zadovoljstvom ugotavlja, da v njihovi družbi ne čutijo krize, ki sedaj udarja vseprek, saj se za tako imenovano proizvodno novost že zanimajo na tržišču, celotne količine pa sta prevzeli trgovski družbi Mercator d.d. in Leclerc, kjer boste tudi lahko kupili kavo ali čokolado Emonec. Sicer pa lahko novosti v njihovi ponudbi pokusite v tamkajšnjem njihovem kava-baru, kjer lahko tudi kupite pakirano kavo, čokolado, bonbone in še kaj. Mercator bo zaradi hitre distribucije novih izdelkov v maloprodaji po novem obveščal trgovine tudi s slikovnim materialom, kar boste lahko že v teh dneh opazili in se za trenutek lahko ustavili pri kavi Emonec.

Leta naporov in zadovoljstva

Božo Luzar vseskozi z optimizmom gleda na življenje in delo. V ne preveč prijaznih časih za obrtnike in podjetnike leta 1967 je razvil svojo firmo Elektromehanika s.p. in Emonec kafe d.o.o. ter s tem dokazal, da je vse velike preizkušnje mogoče preseči. Del se je loteval strokovno in profesionalno. Prav leta 1967 je samostojno stopil na svojo delovno pot in odprl je servis za hladilne naprave. Že pred tem je v Trstu servisiral kavne stroje in leta 1978 je na Zveznem patentnem zavodu v Beogradu prijavil inovacijo - mlin za kavo s posebnim mernikom. Proizvodnja strojev je bila v tistih časih za obrtnike prepovedana in šele ustanovitev obrtne zadruge Galeb je omogočila, da so se lahko tudi obrtniki ukvarjali s proizvodnjo. Tako se je Božo Luzar leta 1979 vključil v zadrugo in začel snovati proizvode, ki so mu z lastno inovativnostjo omogočili hiter razvoj.

Kot inovator se je izkazal s svojim drugim izumom - brusilnim strojem za motorne žage. Za svoje inovacije je prejel vrsto najvišjih priznanj doma in na tujem. Gospodarska zbornica Slovenije mu je za leto 1995 podelila visoko priznanje za izjemne dosežke trajnega pomena v podjetništvu. V podjetju je bilo kar nekaj bistvenih prelomnic. Leta 1990 je imela firma Elektromehanika dobro razvito tehnologijo in proizvodnjo za gostinsko opremo. Proizvajala je aparate za pripravo ekspres kave, mlinčke za mletje kave, pomivalne stroje za kozarce, ledomate in aparate za toplo čokolado. Podjetje je bilo poznano v Ameriki in Evropi.

Uresničili so tudi program pražarne kave, proizvodnje piva, trgovinske dejavnosti in še bi lahko naštevali. Lepo je pogledati kako na stenah podjetja visijo številna domača in mednarodna priznanja.

Novi izdelki v pločevinkah:

- ČOKOLADA TEMNA 250 g
- ČOKOLADA TEMNA 125 g
- ČOKOLADA BELA 250 g
- ČOKOLADA BELA 125 g
- TURŠKA KAVA MLETA 250 g
- TURŠKA KAVA MLETA 125 g
- AROMA MLETA 250 g
- AROMA MLETA 125 g

Mednarodni praznik žensk

Naj bo nekaj posebnega, predvsem pa spomin na zgodovinski boj žensk za enakopravnost in pravice!

V zgodovini je veliko je prelomnih dogodkov. 8. marca 1916 je plaz z Mojstrovke zasul več kot 300 ruskih vojnih ujetnikov, ki so gradili cesto čez prelaz Vršič. Istega dne, leta 1918 so odkrili prvega obolelega za špansko gripo, kar je pomenilo začetek uničujoče pandemije. Leta 1950 je Sovjetska zveza izjavila, da poseduje atomsko bombo. Leta 1975 je Egipt znova odprl Sueški prekop. Sicer je 8. marec danes znan kot dan žena, mednarodni praznik žensk. Je dan praznovanja ekonomske, politične in socialne enakopravnosti in dosežkov žensk. Pobudo za praznovanje 8. marca je dala nemška feministka in socialistka Clara Zetkin, rojena Eissner (1857-1933). Za enakopravnost žensk se je začela bojevati leta 1889, medtem ko je pobudo za dan, posvečen vsem ženskam, dala na Drugi mednarodni konferenci socialističnih žensk leta 1910. Prvič so ga praznovali leta 1911 v Avstriji, Nemčiji, Švici in na Danskem, takrat še na dan 19. marca. Tudi v Sloveniji so ga praznovali v Trbovljah. Mednarodni dan žensk se 8. marca praznuje od leta 1917. Praznik je postavljen tudi v spomin na požar v Tovarni Triangle, kjer je leta 1911 v New Yorku izgubilo življenje prek 140 žensk.

Tudi v Sloveniji so potekali boji za enakopravnost žensk

Tako je že leta 1897 začel izhajati ženski časopis Slovenka, medtem ko je bilo prvo žensko društvo ustanovljeno leto kasneje. Pomembna je letnica 1906, ko je Marija Urbas kot prva Slovenka doktorirala in sicer iz filozofije na graški univerzi. Ženske so se že močno približale enakopravnosti s tem, ko je bila leta 1945 uzakonjena splošna volilna pravica. Leta 1974 je bilo zapisano v ustavo SFRJ določilo, da ima vsaka ženska svobodno odločanje o rojstvu otrok, tri leta kasneje pa je bila uzakonjena še pravica vsake ženske do umetne prekinitve nosečnosti iz drugih, ne le zaradi zdravstvenih razlogov. Leta 1989 je začel delovati prvi telefon v sili za pomoč ženskam in otrokom, ki so postali žrtev nasilja. V 21. stoletju v Evropi že lahko govorimo o enakopravnosti žensk. Pravijo, da ženske prejemajo v povprečju za isto delo in isti čas v primerjavi z moškimi manjšo plačo. V masi res, sicer pa ta stereotip zahteva temeljito analizo.

Otrokova prva ljubezen je mama

Ljubeče izjave, ki jih otrok daje svoji mami, so najbolj iskrene, saj izvirajo iz najglobljih kotičkov njegovega srca. Ob dnevu žena, oziroma ob materinskem dnevu, tako otrokova ljubezen do mame dobi svoj pravi izraz in obliko. Ta dan se kupuje svojim materam pretežno rože. Še najbolj se pa mamo razveseli z izvirnim darilcem, kot je npr. pesmica, ki vam jo v nadaljevanju objavljamo. **Patrick Bremec** je svojo mamo presenetil in ji posvetil pesem, ki jo je napisal zanjo. Prihaja iz srca.

Patrick Bremec je pesem, posvečeno sicer vsem mamam, v prvi vrsti pa svoji mami, napisal v čast 8. marcu, mednarodnemu prazniku - Dnevu žena. Dvanajst let star fant obiskuje Osnovno šolo Elvire Vatovec v Pradah in sicer zelo rad piše pesmice in zgodbe. Njegove pesmice in zgodbe, ki jih že kar nekaj let pridno piše, večkrat objavijo tudi v glasilu osnovne šole, ki izide ob koncu šolskega leta. Kot pravi jih ima napisanih že kar nekaj v svojem posebnem zvezku, ki se pridno polni. Dar pisanja pa naj bi podedoval po svoji mami, ki je včasih tudi veliko pisala za hobi. Teme o katerih piše so zelo različne. Odvisno od danega navdiha. Patrick je po duši velik romantik. Poleg pisanja pa še obiskuje košarko, rad smuča in plava. Ko bo velik bi si želel postati kuhar, saj ga to zelo veseli. Svoji mami večkrat pri tem opravi luč z veseljem pomaga in o njej je povedal: »Moja mama je zelo skrbna mama. Rada me razvaja in postori vse, da mi je lepo. Ni samo mama, je tudi moja prijateljica, kar mi veliko pomeni. Pride dan, ko se tudi kdaj skregava. Toda mama **Claudia Bremec** je ena edina«.

Breda Krajnc

Pesem o mami

Mame boginje so sveta,
kako se jim za otroke skrbeti da.
Ko rodi se otrok njen,
očka postane ves zelen.

Ko otroka dudu ne zanima več,
takoj vržemo jo preč.
Res spoštujem mame te,
ker so toliko prestale.

Ramo nam ponudi, če je treba,
v hiši pa nastane prava zmeda.
Ni je boljše gospodarice,
lepe zale lepotice.

Mamo radi imamo vsi,
čeprav včasih pravic imela ni.
Za dan mamic rožo ji podarimo,
in jo z lepimi besedami
ogovorimo.

Patrick Bremec posveča to pesmico vsem mamam, še posebej pa svoji in edini mami Claudii.

8. MAREC

8. MAREC, PRAZNIK ŽENA,
SVAKI OTROK IMA MAMO DOMA.
SAMO, ČE ŠE EN ZVONČEK JI PODARI,
MAMICA PUNO SE RAZVESELI.

IN OTROK IZ TEM PRIZNA,
DA MAMICO JO ON RAD IMA.
KAR SVAKA MAMICA,
IMA SRCE IZ ZLATA.

KER MAMICA PUNO
ZA OTROKE STORI,
SKRBI ZA NJEGA
TRISTUŠESTDESET INU TRI DNI.
IN ČE OTROK JE BOLAN,
PRI NJEGA SPI,
SAMO, DA NE BO SAM.

DA ČIMPREJE SE OZDRAVI IN
DA V ŠOLO HODI,
IN DA ČIM VEČ SE UČI.
IN KADAR BO BIL VELIK,
BO IMEL DOBRI POKLIC,
IN DOSTI BO ZNAL.

IN ZATO,
BO MAMA VESELA,
ČE V VAZICI ZA 8. MAREC,
EN ZVONČEK OD
OTROKA BO IMELA.

Rihard Knez, Strunjan.
(Narečno besedilo)

Avditorij Portorož Dobrodelni koncert

V portoroškem Avditoriju bo **22. marca 2009 s pričetkom ob 19.30** tradicionalni dobrodelni koncert z dražbo umetniških del, ki ga organizira Obalno društvo proti mučenju živali. Dražbo številnih umetniških del 44 darovalcev bo vodil kustus Obalnih galerij Piran Toni Biloslav. Društvo je dejavno na obalnem območju in skrbi za zapuščene in izgubljene živali v zavetišču v Dvorih nad Sv. Antonom. Ljudje lahko pomagamo na različne načine - in eden teh je tudi javna dražba umetniških del, saj gre izkupiček od prodaje prav v te namene. Pričarali vam bodo prijeten večer, ki ga bo vodila Lorella Flego. Nastopili bodo številni glasbeni izvajalci, med njimi tudi akademska violončelistka Petra Gačnik Greblo, Veliki simfonični orkester pod vodstvom Marka Hribernika, Tijuana Krizman, Janez Dovč, Jadranka Juras in Milan Stanisavljevič, Elda Viler in Oto Pestner. Pa še presenečenje - skriti gost OK?

ČESTITKA

Ob mednarodnem prazniku žensk 8. marcu želim zdravnici, njeni sestri in glavni sestri ter vsem ostalim sestram, negovalkam, terapevtakama, gospodinjam in čistilkam v Centru za starejše občane Lucija vse najboljše in veliko lepega pri svojem delu. Prav tako se jim zahvaljujem za vso pozornost, zdravljenje in nego.

Breda Rustja

Kulturne prireditve v Izoli

17. marec ob 18. uri - italijanska šola, Gregorčičeva 21. Dr. Roberto Starec bo predaval o tradicionalnih kostumih v Istri.

18. marec ob 18. uri - v Palači Manzioli bodo spregovorili o lepotah in gastronomiji Istre.

19. marec ob 18. uri - Kulturni dom Izola. Večer pesmi in poezije.

25. marec ob 19. uri - Palača Manzioli. Koncert tria Julius (Robert Stanič, Igor Švarc, Bojan Glavina).

26. marec ob 10. uri - Kulturni dom Izola. Območno srečanje gledaliških skupin. **Ob 17. uri** Območno srečanje otroških folklornih skupin.

31. marca ob 18. uri - Kulturni dom Izola. Naša pomlad. Območno srečanje obalnih otroških in mladinskih pevskih zborov.

K pohvali Mercatorjevega marketa št. 7 v Luciji

Opravičujem se prodajalki Leonidi, ker je pomotoma izpadla pri pohvali v Primorskem utripu. Še posebej pohvalim gospo Darjo, saj je tako dobra trgovka, da mi zmanjka besed za pohvalo. Vsem skupaj, seveda ženskam v Mercatorjevem marketu, ob mednarodnem prazniku žensk, 8. marcu, želim vse najboljše.

Breda Rustja.

Ženske in pomorstvo

Pomorski muzej Sergej Mašera Piran v sodelovanju in ob finančni podpori Občine Piran, Ministrstva za kulturo in Splošne plovbe, je 9. marca v dvorani Domenica Tintorette v občinski palači organiziral pogovor na temo Ženske in pomorstvo, posvečen 7. marcu - Dnevu slovenskega pomorstva ter 8. marcu - Mednarodnem dnevu žena.

Svoje izkušnje v pomorstvu so predstavile **Sava Kaluža**, roj. leta 1929 v Ilirski Bistrici, ki se je leta 1947 kot edina ženska vpisala na Slovensko pomorsko trgovsko akademijo. Na ladji Bled Splošne plovbe Piran je bila je nekaj časa tudi ladijska komisarka, ki je skrbela za potnike in belo osebje.

Po ukinitvi linije pa se je zaposlila v komercialni Splošne plovbe, kjer je delala do upokojitve. Sedaj aktivno deluje v društvu Faros.

Savina Gorišek, roj. leta 1929, prav tako izhaja iz Ilirske Bistrice. Od nekdanje hrepenela po morju. Želja se ji je uresničila leta 1971, ko je spoznala svojega življenjskega sopotnika geografa in jadrca Mirka Bogiča.

Pogovor s pomorkami. Foto: Bojana Ljubec

Njo je s seboj na morje vzel in jadrata sta po Piranskem zalivu, nato pa še po istrski in dalmatinski obali.

Biserka Zabukovec se je rodila v Zagrebu leta 1939 v slovenski družini. Leta 1961 se je preselila v Piran in se zaposlila v Splošni plovbi. V Piranu je spoznala tudi svojega bodočegasoprog Janeza Zabukovca, pomorščaka in častnika Splošne plovbe. Z ladjami je prepotovala dobršen del sveta.

Milanka Lange Lipovec se je leta 1945 rodila v Zrečah, v vasi pod Pohorjem. Študirala je v tujini. Leta 1993 je prvič stopila na jadrnico - katamaran Vakuta - in obplula svet. Napisala je tudi tri knjige Morje in ljubezen.

Urška Kralj se je rodila v Kopru leta 1980. OŠ je obiskovala v Piranu in Luciji ter leta 1999 maturirala na Piranski gimnaziji. Na očetovo pobudo se je za

krajši čas kot stevardesa zaposlila na potniški ladji Juniper ladijske družbe Transeuropa Shipping Line s sedežem v Kopru. Plula je tudi kot ladijska administratorica. Plula je tudi na trajektih. Diplomirala je na Fakulteti za pomorstvo in promet v Portorožu - smer tehnologija prometa - in vpisala

magisterij prometnih ved. Ima rada morje. Zanimivo je predvsem to, da slovenske pomorke izhajajo pretežno iz notranjosti dežele in ne z območja obale, kar velja tudi za številne slovenske pomorščake.

Mali oglas

Ugodno oddam za daljši čas 2-sobno stanovanje v Piranu. Pokličite na tel. št.: 040 747 777.

NAROČILNICA primorski utrip

IME IN PRIIMEK: _____

TOČEN NASLOV: _____

POŠTNA ŠTEVILKA: _____

LETNA NAROČNINA (12 ŠTEVILK) 12,00 EUR

DATUM: _____

PODPIS: _____

IZPOLNJENO NAROČILNICO POŠLJITE NA:

PRIMORSKI UTRIP, OBALA 125, 6320 PORTOROŽ

informa

Varčevanje po vašem okusu! NLB Družinski varčevalni paket

Sestavite čisto svoj recept za varčevanje, sestavine po okusu vaše družine pa poiščite v NLB Družinskem varčevalnem paketu. Znotraj njega lahko izbirate med različnimi vrstami dolgoročnega postopnega varčevanja in širokim naborom ostalih storitev NLB, deležni pa

boste tudi dodatnih ugodnosti.

Vabimo vas, da se za več informacij oglašite v NLB Poslovalnici Lucija, Obala 114 ali nas pokličete na telefonsko številko: 05 617 51 00!

NLB 10

Nem Zakaj.

www.nlb.si/druzinski-varcevalni-paket

NLB d.d., Trg republike 2, 1000 Ljubljana

Jadranje Uvod v evropsko prvenstvo

Na novinarski konferenci v Strunjanu, 5. marca, so predstavili odprto evropsko

prvenstvo v razredu optimist, ki bo v Piranu in Strunjanu od 4. do 12. julija 2009. Podrobnosti v zvezi z letošnjimi regatami in evropskim tekmovanjem sta predstavila predsednik sekcije Športnega društva Piran Milan Morgan in tajnik društva Andrej Babnik. Konference se je udeležil tudi direktor Športnega in mladinskega centra Piran Matjaž Ukmar. Od 6. do 8. marca je bil v Strunjanskem zalivu Spomladanski miting mladih veslačev, ki se v bistvu tudi pripravljajo na veliko tekmovanje, poleg tega pa bodo sredi letošnjega poletja organizirali še eno veliko jadralno tekmovanje. Sicer pa ima organizacijski odbor v okviru Spomladanskega mitinga v programu kar šest regat. V aprilu bo tekmovanje za Trofejo mesta Piran, v maju bo Memorial Mario Kljun. Junija bo predevropska regata, na kateri bo sodelovalo že veliko reprezentanc, ki se bodo udeležile tudi evropskega prvenstva. Spomladanskega mitinga se je v razredu Optimist v Strunjanskem zalivu udeležilo 129 veslačev, v razredu Laser 24, v razredu Laser radial 5 in v razredu Evropa 3. FOTO: Primorski utrip.

Italijanski oljkarji na obisku

V začetku marca so se v Sloveniji, v Ljubljani, na Goriškem in v Slovenski Istri mudili oljkarji iz italijanske Umbrije. Spremljal jih je Davor Mrzlič iz Kmetijske svetovalne službe, zadolžen za Izolo in Piran.

Na Kmetijskem zavodu v Novi Gorici jih je sprejel direktor zavoda Branimir Radikon in jim predstavil delovanje zavoda. Zanimiv pogovor z gosti je bil

Benjamin Ličen pozdravlja goste iz Umbrije.

Društvo Štorta jim je podarilo knjige Piranske oljke. Ogledali so si tudi razstavljeno staro torklo v Tonini hiši v Sv. Petru in moderno torklo v Krkavčah. Malce začuden so bili nad našim sistemom obdavčevanja oljkarjev, saj pri njih plačujejo davek le od prodaje olja. V Umbriji na 30 tisoč hektarih oljčnih nasadov pridelajo 10 tisoč ton odličnega oljčnega olja.

Toni Biloslav in dott. Tiberi Mario.

tudi na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Ljubljani. Na Goriškem so se srečali s predstavniki Goriškega oljarskega društva, na Koprskem predstavniki društva DOSI, v Luciji pa sta jih sprejela člana Oljarskega društva Štorta Piran Benjamin Ličer in Anton Biloslav. Oljkarji iz Italije so si ogledali občinski vzorčni oljčnik na Forma vivi, kjer uspevajo piranske avtohtone oljke, nato pa so jim priredili sprejem s pogostitvijo v Restavraciji Božiček na Seči.

Štorta je oljkarjem podarila tudi knjigo o piranskih oljkah.

V Avditoriju so proslavili dan pomorstva

Slovenija je pomorska država. O tem ni dvoma, smo lahko slišali na praznovanju dneva pomorstva, 6. marca 2009, v portoroškem Avditoriju. A kaj, ko se za ta poklic odloča premalo kandidatov, je dejal Bruno Potokar, direktor uprave za pomorstvo, ki je v svojem daljšem govoru nanizal vrsto uspehov, tudi na področju tehnične in tehnološke posodobitve v pomorstvu. Slavnostni govornik minister za promet dr. Patrick Vlačič je pohvalil uspehe Luke Koper. Med pomembnejše dosežke pomorstva (ki slavi svoj praznik 7. marca, na dan, ko je bila pred 18. leti podpisana resolucija o pomorski usmeritvi Slovenije), je minister uvrstil pridobitev koncesijske pogodbe za opravljanje pristaniške dejavnosti, davek na tonažo komercialnega ladjevja, dokončan prvi pomol v koprskem pristanišču, nakup ekološkega plovila, podpis pisma o nameri za gradnjo evropskega distribucijskega centra v Sežani in snovanje nove železniške proge med Koprrom in Divačo, kar naj bi finančno podprla tudi EU. Navedel je tudi naloge, ki nas še čakajo. Tudi letos so podelili priznanja zaslužnim.

Kulturne prireditve v Kopru

18. marec ob 20. uri - Pokrajinski muzej Koper. Mednarodni koncertni cikel. Rafael Aguirre Minarro.

20. marec ob 10. uri - OŠ Pier Paolo Vergerio Semedela. Območno srečanje gledaliških skupin.

20. marec ob 20. uri - OŠ Škofije. Primorska poje. Nastopa tudi pevsko skupina KD Val Piran.

28. marec ob 19. uri - Gračišče. Območno srečanje gledaliških skupin.